T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

BURSA NİLÜFER BELEDİYESİ

2025 YILI

SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2026

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00
www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr
İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ 1

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU 9

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU 9

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI 10

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 10

6. DENETİM GÖRÜŞÜ 12

7. DENETİM BULGULARI 12

8. EKLER 55

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu 3

Tablo 2: 2025 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu 3

Tablo 3: 2025 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu 4

Tablo 4: 2025 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu 5

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2023-2025) Seyri 5

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2023-2025) Seyri 6

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler 7

Tablo 8: Yaklaşık Maliyeti Gerçeğe Uygun Hazırlanmamış Olan İhalelere İlişkin Tablo 22

KISALTMALAR

AŞ	Anonim Şirket
TÜM BEL SEN	Tüm Belediye ve Yerel Yönetim Hizmetleri Emekçileri Sendikası
KDV	Katma Değer Vergisi
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
TL	Türk Lirası
NİLBEL	Nilüfer Belediyesi

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Kayıtlı Değerinden Daha Fazla Amortisman Ayrılan Maddi Duran Varlıkların Bulunması

2. Akaryakıt Deposuna Alınan Akaryakıtın İlk Madde ve Malzeme Hesabına Kaydedilmeden Doğrudan Giderleştirilmesi

B. Diğer Bulgular

1. Kira Sözleşme Sürelerinin İhale Yapılmaksızın Uzatılması

2. İşçilerin Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması

3. Alışveriş Merkezlerindeki İş Yerlerinden İlan ve Reklam Vergisi Alınmaması

4. All Risk Sigorta Poliçelerine İlişkin Uygulamaların Hatalı Yapılması

5. İhalelerde Yaklaşık Maliyetin Gerçeğe Uygun Şekilde Hazırlanmaması

6. Yapım İşlerinde Verilen Süre Uzatımlarının Somut Veriye Dayanmaması

7. Personel Giderlerinin Mevzuatta Belirlenen Sınırların Üzerinde Olması

8. İdarenin Tasarrufunda Olan Tesislerin İşletme Haklarının Aynî Sermaye Olarak Belediye Şirketine Devredilmesi

9. Kamu İdaresi Tarafından Yürütülen Ortak Hizmet Projelerinde Mevzuata Uygun Olmayan Uygulamalar Bulunması

10. Kamu İdaresinin Mülkiyetindeki Taşınmazlara İlişkin Olarak Yapılan Sözleşmelerde Belirsizlik Olması

11. Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması

12. Kafeterya ve Restoranların Mütemmimlerinin Emlak Vergisi Matrahına Dahil Edilmemesi

13. Gecekondu Fonu Gelirlerinin Amacı Dışında Kullanılması

14. İş Yerlerine İlişkin Belediye Gelirleri Takibinde Eksikliklerin Bulunması

15. Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunması Katkı Payının İlgili İdarelere Zamanında Aktarılmaması

16. Kardeş Kente Nakdi Kaynak Aktarılması

17. Büyük Ova ve Tarım Alanı Sınırları İçerisindeki Ruhsatsız Yapılarla İlgili Gerekli Sürecin İşletilmemesi

18. Sosyal Denge Tazminatı Sözleşmesinde; Sözleşme Konusu Olmaması Gereken Konularda Düzenlemeler Yapılması

19. Kreşlerin İşletilmesine Yönelik Faaliyetlere İlişkin Vergisel Yükümlülüklerin Yerine Getirilmemesi

20. İstisna Kapsamında Olmayan Alımların İhale Yapılmaksızın Gerçekleştirilmesi

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Mahalli İdareler" başlıklı 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Nilüfer Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde genel yönetim kapsamında yer almakta olup, faaliyetlerini 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir. Belediye, büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan bir ilçe belediyesidir ve belediyenin sınırları, bulunduğu ilçenin mülki sınırlarıdır.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı olan 5216 ve 5393 sayılı Kanunlarda kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. Bununla birlikte görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları diğer ilgili kanun ve yönetmeliklerde de düzenlenmiştir.

5216 sayılı Kanun'un "Büyükşehir ve İlçe Belediyelerinin Görev ve Sorumlulukları" başlıklı 7'nci maddesinde, büyükşehir belediyelerinin ve büyükşehir ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri ayrıntılı bir şekilde sayılmıştır. Söz konusu görev ve yetkiler genel olarak 5393 sayılı Kanun'da belirtilen görev ve yetkilerin paylaşımından ibarettir. Büyükşehir kapsamındaki belediyeler arasında hizmetlerin yerine getirilmesi bakımından uyum ve koordinasyonun büyükşehir belediyesi tarafından sağlanması da hüküm altına alınmıştır. Büyükşehir belediyelerinin, kendi sınırları içerisinde yer alan ilçe belediyelerinin imar uygulamalarını denetleme yetkisi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyeleri hakkında 5393 sayılı Kanun'da yer verilen yetki, imtiyaz ve muafiyetlerin geçerli olduğu da mezkûr Kanun'da belirtilmiştir. Sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracağı, bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un "Belediyenin Yetkileri ve İmtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinde; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, ulaşım hizmetlerini görmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5393 sayılı Belediye Kanunu'na göre ilçe belediyesinin organları; Belediye Meclisi, Belediye Encümeni ve Belediye Başkanıdır.

Belediyenin karar organı olan Belediye Meclisi, Belediye Başkanı ve 45 üyeden oluşmaktadır.

Belediye teşkilâtı norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır. 5393 sayılı Belediye Kanunu'na istinaden belediye başkanı zorunlu gördüğü takdirde beldenin nüfus sayısına göre en çok 4 adet belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilmektedir.

Bursa Nilüfer Belediyesinin teşkilat yapısında doğrudan Başkana bağlı 3 birim belirlenmiştir. Bu birimler Özel Kalem Müdürlüğü, Teftiş Kurulu Müdürlüğü ve Strateji

Geliştirme Müdürlüğü ve Başkana bağlı olarak memurlar arasından atanan 4 ve meclis üyeleri arasından görevlendirilen 3 başkan yardımcısı olmak üzere toplamda 7 başkan yardımcısı görev yapmaktadır. Belediyenin 33 adet hizmet birimi alan ve amaçlarına göre ilgili başkan yardımcılığına bağlıdır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan belediye personeline ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	555	450
Sözleşmeli Personel	-	1
Kadrolu İşçi	33	33
Geçici İşçi	-	0
Toplam	588	484
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	-	2193

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Bütçe Türleri ve Kapsamı" başlıklı 12'nci maddesine göre genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahallî idareler bütçeleri de sayılmış mahallî idare bütçesi mahallî idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri 27.05.2016 tarihli ve 29724 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Mahallî İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Nilüfer Belediyesi faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Belediyenin 2025 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2025 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

E-Kod 1	Giderin Türü	Geçen Yıldan Devrolunan Ödenek	Bütçe ile Verilen Ödenek (TL)	Ek Bütçe (TL)	Eklenen / Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)

01	Personel Giderleri	0,00	936.163.000,00	0,00	39.044.823,35	975.207.823,35	617.167.713,38	358.040.109,97	0,00
02	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	0,00	80.226.000,00	0,00	761.998,72	80.987.998,72	53.446.840,74	27.541.157,98	0,00
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	0,00	4.918.080.000,00	250.000.000,00	38.804.770,58	5.206.884.770,58	3.582.727.724,35	1.624.157.046,23	0,00
04	Faiz Giderleri	0,00	70.902.000,00	0,00	35.664.037,32	106.566.037,32	106.565.241,89	795,43	0,00
05	Cari Transferler	55.000,00	176.712.000,00	0,00	18.765.666,02	195.532.666,02	146.804.196,56	48.672.469,46	56.000,00
06	Sermaye Giderleri	435.811.042,90	1.598.452.000,00	0,00	38.414.529,88	2.072.677.572,78	547.848.956,56	0,00	1.524.828.616,22
07	Sermaye Transferleri	0,00	9.464.000,00	0,00	-8.998.660,00	465.340,00	465.338,57	1,43	0,00
08	Borç Verme		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
09	Yedek Ödenek	0,00	510.001.000,00	0,00	-162.457.165,87	347.543.834,13	0,00	347.543.834,13	0,00
Toplam		435.866.042,90	8.300.000.000,00	250.000.000,00	0,00	8.985.866.042,90	5.055.026.012,05	2.405.955.414,63	1.524.884.616,22

Belediyede yıllara sari yapım işine ilişkin 2024 yılından devrolunan 435.866.042,9 Türk lirası (TL) ödenek bulunmaktadır. 2025 mali yılı bütçesi ile 8.300.000.000,00 TL ödenek ve 250.000.000,00 TL ek ödenek öngörülmüş olup 2025 yılı ödenek toplamı 8.985.866.042,90 TL olmuştur. 2025 yılında 1.524.884.616,22 TL ödenek bir sonraki yıla devredilmiştir. Devredilen ödeneğin 56.000,00 TL'lik kısmı 4109 sayılı Asker Ailelerinden Muhtaç Olanlara Yardım Hakkında Kanun kapsamında ayrılan ödenekten kalan tutara müracaat olmamasından kaynaklanmaktadır. 1.524.884.616,22 TL'lik kısmı ise tasarruf tedbirleri kapsamında projeli yatırımlardan, zorunlu olan yatırım hizmetlerine öncelik verilmesi sebebiyle (Asfalt, Bordür, Yol Açma, Park Yapımı) diğer projeli yatırım ödeneklerinin yeni yıla aktarılmasından kaynaklanmaktadır. 2.405.955.414,63 TL tutarında ödenek iptal edilmiştir. Yıl içinde 5.055.026.012,05 TL bütçe gideri yapılmıştır.

Tablo 3: 2025 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (Başlangıç + Ek Bütçe) (TL) (*)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	1.285.800.000,00	962.828.830,53	3.474.866,59	959.353.963,94	74,61
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	1.505.700.000,00	756.372.725,85	29.909.157,88	726.463.567,97	48,25
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	1.520.000.000,00	44.313.211,23	0,00	44.313.211,23	2,92
05- Diğer Gelirler	4.498.500.000,00	2.653.069.645,94	2.824.333,78	2.650.245.312,16	58,91
06- Sermaye Gelirleri	650.000.000,00	532.552.584,44	0,00	532.552.584,44	81,93
08-Alacaklardan Tahsilat					
09- Red ve İadeler	10.000.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	**9.450.000.000,00**	**4.949.136.997,99**	**36.208.358,25**	**4.912.928.639,74**	51,99

(*) Bütçe başlangıç gelir tahmini 9.200.000.000,00 TL olup, yıl içinde 250.000.000,00 TL gelir karşılığı ek ödenek alınmış ve bütçe gelir tahmini 9.450.000.000,00 TL'ye çıkarılmıştır. Ek ödenek için karşılık gösterilen gelir tutarı dâhil edilmiş haliyle, Belediyenin Bütçesi "Bütçe Gelir Kesin Hesap Cetveli"ne göre hazırlanmıştır.

Buna göre 2025 yılında net bütçe geliri %51,99 seviyesinde gerçekleşmiştir. Alınan bağış ve yardımlar (%2,92), diğer gelirler (%58,91), vergi gelirleri (%74,61), teşebbüs ve mülkiyet gelirleri (%48,25) ve sermaye gelirleri (%81,93) beklenenin altında gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2025 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe (Başlangıç+ Ek) Ödeneği (TL) (*)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	936.163.000,00	617.167.713,38	65,93
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	80.226.000,00	53.446.840,74	66,62
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	5.168.080.000,00	3.582.727.724,35	69,32
04- Faiz Gideri	70.902.000,00	106.565.241,89	150,30
05- Cari Transferler	176.767.000,00	146.804.196,56	83,08
06- Sermaye Giderleri	2.034.263.042,90	547.848.956,56	26,93
07- Sermaye Transferleri	9.464.000,00	465.338,57	4,92
08- Borç Verme	0,00	0,00	0,00
09- Yedek Ödenekler	510.001.000,00	0,00	0,00
Toplam	8.985.866.042,90	5.055.026.012,05	56,25

(*)435.866.042,90 TL devrolunan ödenek, 8.300.000.000,00 TL başlangıç ödeneği ve 250.000.000,00 TL ek ödenek öngörülmüş olup 2025 yılı ödenek toplamı 8.985.866.042,90 TL olmuştur.

Buna göre 2025 yılında bütçe giderleri %56,25 seviyesinde gerçekleşmiştir. Faiz Giderleri (%150,30) beklenenin üzerinde; sermaye transferleri (%4,92), personel giderleri (%65,93), sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderleri (%66,62), cari transferler (%83,08), mal ve hizmet alım giderleri (%69,32) ve sermaye giderleri (%26,93) beklenenin altında gerçekleşmiştir.

Belediyenin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2024 yılının 2023 yılına, 2025 yılının 2024 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2023-2025) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2023Yılı (TL)	2024 Yılı (TL)	2025 Yılı (TL)	2024-2023 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2025-2024
	(A)	(B)	(C)		Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	550.842.786,72	720.543.008,03	962.828.830,53	30,81	33,63
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	117.697.002,99	277.585.710,62	756.372.725,85	135,85	172,48
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	6.930.011,06	35.449.388,77	44.313.211,23	411,53	25,00
Diğer Gelirler	892.916.491,06	1.673.299.008,24	2.653.069.645,94	87,40	58,55
Sermaye Gelirleri	412.573.761,87	133.787.626,47	532.552.584,44	-67,57	298,06
Toplam	1.980.960.053,70	2.840.664.742,13	4.949.136.997,99	43,40	74,22
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	5.726.964,12	4.111.343,89	36.208.358,25	-28,21	780,69
Net Toplam	1.975.233.089,58	2.836.553.398,24	4.912.928.639,74	43,61	73,20

Tablodaki veriler dikkate alındığında 2025 yılında gelirler bir önceki yıla göre 2.076.375.241,50 TL'lik (%73,20) artış göstermiştir. Alınan bağış ve yardım ile özel gelirlerde 8.863.822,46 TL (%25), diğer gelirlerde 979.770.637,70 TL (%58,55), vergi gelirlerinde 242.285.822,50 TL (%33,63) ve teşebbüs ve mülkiyet gelirlerinde 478.787.015,23 TL (%172,48) tutarlarındaki artışlar toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur. Sermaye gelirlerinde 398.764.957,97 TL (%298,06) artış olmuştur. Vergi gelirlerinde meydana gelen artış yeniden değerleme oranının yüksek olmasından kaynaklanmaktadır.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2023-2025) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2023 Yılı (TL) (A)	2024 Yılı (TL) (B)	2025 Yılı (TL) (C)	2024-2023 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2025-2024 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	249.709.415,38	480.618.535,34	617.167.713,38	92,47	28,41
SGK Devlet Prim Giderleri	27.266.975,10	44.604.313,84	53.446.840,74	63,58	19,82
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	1.206.810.755,95	2.824.268.559,26	3.582.727.724,35	134,03	26,86
Faiz Giderleri	5.597.570,06	47.360.582,05	106.565.241,89	746,09	125,01
Cari Transferler	50.630.834,59	87.076.668,96	146.804.196,56	71,98	68,59
Sermaye Giderleri	666.657.478,34	836.601.554,75	547.848.956,56	25,49	-34,51
Sermaye Transferleri	2.718.725,88	7.075.985,64	465.338,57	160,27	-93,42
Toplam	2.209.391.755,30	4.327.606.199,84	5.055.026.012,05	95,87	16,81

Belediyenin bütçe giderleri toplamı 2025 yılında 2024 yılına göre 727.419.812,21 TL (%16,81) artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde 2025 yılında personel giderlerinde 136.549.178,04 TL (%28,41), sosyal güvenlik kurumlarına devlet prim giderlerinde 8.842.526,90 TL (%19,82), mal ve hizmet alım giderlerinde 758.459.165,09 TL (%26,86), cari transferlerde 59.727.527,60 TL (%68,59) ve faiz giderlerinde 59.204.659,84 TL (%125,01) artış olduğu görülmektedir. Buna karşın sermaye giderlerinde 288.752.598,19 TL (%34,51) ve sermaye transferinde 6.610.647,07 TL (%93,42) azalış olmuştur. Mal ve hizmet alım giderlerinde meydana gelen artış satın alınan mal ve hizmet maliyetlerindeki yükselişten, cari transferlerde meydana gelen artış yardıma muhtaç ailelere yapılan yardımlarda meydana gelen maliyet artışı ile kamu kurumlarına ödenen paylardaki artıştan kaynaklanmaktadır.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın Belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2025 yılı Faaliyet Gideri 5.748.106.994,16 TL, Faaliyet Geliri 5.827.353.935,94 TL, Enflasyon Düzeltmesi sonucu oluşan tutar 9.267.943.197,95 TL olup Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ise 9.347.190.139,73 TL olarak gerçekleşmiştir.

Belediyenin doğrudan hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	NİLBEL A.Ş. SERMAYE PAYI % 100	194.278.780,00	194.278.780,00	100
2	NİLÜFER SPORTİF FAALİYETLER VE İŞLETMECİLİK A.Ş. SERMAYE PAYI %100	100.000,00	100.000,00	100
3	NİLÜFER16 TARIM GIDA VE PEYZAJ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	250.000,00	250.000,00	100
4	BURFAŞ BURSA PARK BAHÇE SOSYAL VE KÜLT.HİZ.TUR.ÖZ.YURT ŞL.İNŞ.BAS.YAY.İL.MAT.REK.FUARHİZ.SAN.TİC.A.Ş	108.979.409,1	119.877,35	0,11

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Nilüfer Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, 23.12.2014 tarih ve 29214 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Çerçeve Hesap Planının Genel Yapısı" başlıklı 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibariyle belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Mali Tabloların Hazırlanması" başlıklı 484 ve "Mizan Cetveli ve Düzenlenecek Temel Mali Tablolar ile Diğer Mali Tablolar"

başlıklı 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

a) Mizan cetveli

b) Temel mali tablolar

1) Bilanço

2) Faaliyet sonuçları tablosu

3) Nakit akış tablosu

c) Diğer mali tablolar

1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu

2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu

4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu

7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu

8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu

9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın "Verilecek Defter, Mali Tablo, Belge ve Bilgilerin Çeşitleri" başlıklı 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay

Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,

- Geçici ve kesin mizan,

- Bilanço,

- Faaliyet sonuçları tablosu,

- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın "Diğer Belgelerin Verilme Yeri, Süresi ve Usulleri" başlıklı 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin

hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kamu İç Kontrol Yönetmeliği ile Kamu Ön Malî Kontrol Yönetmeliği, 05.03.2025 tarihli ve 32832 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Kamu İç Kontrol Yönetmeliği'nin 28'inci maddesiyle, 31.12.2005 tarihli ve 26040 üçüncü sayılı mükerrer Resmî Gazete'de yayımlanan İç Kontrol ve Ön Malî Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar yürürlükten kaldırılmış; yürürlükten kaldırılan düzenlemenin iç kontrole ilişkin hükümlerine yapılan atıfların Kamu İç Kontrol Yönetmeliğine, ön malî kontrole ilişkin hükümlerine yapılan atıfların ise Kamu Ön Malî Kontrol Yönetmeliğine yapılmış sayılacağı hüküm altına alınmıştır.

Bu çerçevede, İdarenin iç kontrol ve ön malî kontrol sistemleri söz konusu Yönetmelik hükümleri esas alınarak değerlendirilmiş ve aşağıdaki tespitlere ulaşılmıştır.

Kontrol Ortamı Standartları

İdare tarafından 2025 yılı içerisinde 84 personele "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" adlı eğitim verilmiştir. Bu bağlamda, anılan eğitimin verildiği personel sayısının toplam personel sayısına oranı göz önüne alındığında, eğitim ve bilgilendirme çalışmalarının yetersiz olduğu değerlendirilmiştir.

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar tam ve açık şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir. Hassas görevlere ilişkin prosedürler belirlenmiştir. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası belirlenmemiştir. İdarede ihtiyaç analizine dayalı hizmet içi eğitim planlanmış ve yürütülmüştür. İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmamıştır. İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır.

Risk Değerlendirme Standartları

İdare tarafından stratejik plan zamanında yayımlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur. İdare performans programını içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır. İdare stratejik amaç ve hedeflerine yönelik kurumsal risklerini tanımlamasına ilişkin çalışmalar yapmış ve bu çalışmalar yeterlidir. İdare faaliyet ve süreçlerine yönelik risklerini (operasyonel riskler, suistimal riskleri, teknolojiye ilişkin riskler vb.) belirlemiş ve bu konudaki çalışmalar yeterlidir. Risklerin (kurumsal riskler ile faaliyet ve süreçlere ilişkin riskler) değerlendirilmesine ilişkin çalışmalar yapılmıştır ancak yeterli değildir.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri kısmen belirlenmiş olup bunlar bazı açılardan yeterli değildir. Ön mali kontrol sistemi, Kamu Ön Mali Kontrol Yönetmeliği'ne uygun olarak kurulmuş ancak bazı açılardan iyileştirilmesi gerekmektedir. Kamu İdaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcuttur ancak bazı açılardan eksiklikleri vardır. İdarede yapılan görevlendirmelerde "görevler ayrılığı" ilkesine uyulmuştur. Mevcut bilgi yönetim sistemleri bilgi güvenliğini ve yedekleme gerekliliklerini sağlayacak şekilde kurulmuştur.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdarenin iş ve işlemlerinin kaydı, sınıflandırılması, korunması ve erişimini de kapsayan, belirlenmiş standartlara uygun arşiv ve dokümantasyon sistemi oluşturulmuştur. Yönetimin ihtiyaç duyduğu gerekli bilgileri ve raporları üretecek ve analiz yapma imkanı sunacak bir yönetim bilgi sistemi mevcuttur. İdare Faaliyet Raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır.

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi değerlendirilmemektedir. İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı hazırlanmıştır ve mevzuata uygundur. Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmamıştır.

Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda İdarenin iç kontrol sisteminin ilgili mevzuatına uygun olarak kurulduğu ancak geliştirilmesi gereken alanlar olduğu görülmüştür.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Bursa Nilüfer Belediyesinin 2025 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Kayıtlı Değerinden Daha Fazla Amortisman Ayrılan Maddi Duran Varlıkların Bulunması

Kamu İdaresi bünyesinde bulunan maddi duran varlıklardan bir kısmı için kayıtlı değerinden fazla amortisman ayrıldığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 25 Maddi Duran Varlıklar Hesap grubu ile ilgili "Hesap Grubuna İlişkin İşlemler" başlıklı 187'nci maddesinde bir yıldan fazla

kullanılabilen ve yıpranmaya, aşınmaya veya kıymetten düşmeye maruz kalan maddi duran varlıklar için amortisman ayrılacağı ifade edilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı ile ilgili "Hesabın Niteliği" başlıklı 202'nci maddesinde maddi duran varlık bedellerinin ekonomik ömrü içerisinde giderleştirilmesi ve hesaben yok edilmesini izlemek için kullanılacağı ifade edilmiştir.

Ayrıca Yönetmelik'in "Hesabın İşleyişi" başlıklı 203'üncü maddesinde maddi duran varlıklar için ayrılan amortisman tutarlarının yıl sonunda 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak, 630 Giderler Hesabına borç kaydedileceği belirtilmiştir.

Diğer yandan Yönetmelik'in "Detaylı Hesap Planları" başlıklı 46'ncı maddesi uyarınca hazırlanan Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planına göre maddi duran varlıklar için ayrılan amortisman tutarlarının 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabında farklı alt kodlarda izlenmesi gerekmektedir.

Kamu idarelerinin duran varlıklarından hangilerinin amortisman ve tükenme payına tabi tutulacağının, buna ilişkin usul ve esaslar ile uygulanacak amortisman ve tükenme payının süre, yöntem ve oranlarının belirlenmesi amacıyla "47 Sıra Numaralı Amortisman ve Tükenme Paylarına İlişkin Tebliğ" yayımlanmıştır.

Tebliğ'in "Amortisman ve Tükenme Payına Tabi Duran Varlıklar" başlıklı 3'üncü maddesinde genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde muhasebe sistemine dâhil edilen maddi duran varlıklardan; arazi ve arsaların, yapım aşamasındaki sabit varlıkların, varlıkları elde edilmesi için verilen avans ve krediler ile tarihi yapıların, tarihi veya sanat değeri olan demirbaşların amortismana tabi olmadığı açıklanmıştır.

Aynı Tebliğ'in "Amortisman ve Tükenme Payı Ayırma Yöntemi" başlıklı 5'inci maddesinde duran varlıklar için amortisman ve tükenme payı ayrılmasında normal amortisman yöntemi uygulanacağı, buna göre varlıklar için amortisman ve tükenme payı, varlığın yararlanma süresine göre her yıl eşit olarak ayrılacağı belirtilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine göre bir yıldan fazla kullanılabilen ve yıpranmaya, aşınmaya veya kıymetten düşmeye maruz kalan maddi duran varlıklar için ayrılan amortisman tutarlarının 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabında farklı alt kodlarda izlenmesi ve 630 Giderler Hesabına borç kaydedilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede 253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabında 179.583,23 TL, 255 Demirbaşlar Hesabında 4.070.429,77 TL olmak üzere toplamda 4.250.013,00 TL tutarında maddi duran varlıkların kayıtlı değerinden fazla amortisman ayrıldığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında bulgu konusu hususa katıldığı ve gerekli işlemlerin mevzuat hükümleri doğrultusunda gerçekleştirileceği ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından ayrılan amortismanların mali tablolarda sağlıklı bir şekilde izlenmesini teminen, amortisman işlemlerinin yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri çerçevesinde gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Akaryakıt Deposuna Alınan Akaryakıtın İlk Madde ve Malzeme Hesabına Kaydedilmeden Doğrudan Giderleştirilmesi

Kamu İdaresi tarafından 2025 yılı içerisinde satın alınan ilk madde ve malzeme niteliğindeki akaryakıt alımları için varlık işlem fişi düzenlenmediği ve söz konusu malzemelerin 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabına kaydedilmeksizin 630 Giderler Hesabına kaydedilerek muhasebeleştirildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 114'üncü maddesinde stoklar hakkında 28/12/2006 tarihli ve 2006/11545 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Taşınır Mal Yönetmeliği hükümlerine göre işlem yapılacağı belirtilmiş olup bu yönetmelik daha sonra 10.10.2024 tarihli ve 32688 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Taşınır Mal Yönetmeliği ile ilga edilerek yeni Yönetmelik yayımlanmıştır.

Aynı Yönetmelik'in "150 İlk Madde ve Malzeme Hesabının Niteliği" başlıklı 115'inci maddesinde bu hesabın kurumlarca kullanılmak veya tüketilmek üzere edinilen ilk madde ve malzemelerin izlenmesi için kullanılacağı, "Hesabın İşleyişi" başlıklı 116'ncı maddesinde ise satın alınan veya üretilen ilk madde ve malzemeler bir taraftan maliyet bedelleri ile bu hesaba borç, 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı veya ilgili diğer hesaplara alacak; diğer taraftan 830 Bütçe Giderleri Hesabına borç, 835 Gider Yansıtma Hesabına alacak kaydedileceği ifade edilmiştir.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Belge ve Cetveller" başlıklı 10'uncu maddesinde ise varlık işlem fişinin tanımı yapılmış ve varlık işlem fişinin hangi hâllerde düzenlenmeyeceğine yer verilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte incelendiğinde ilgili mevzuatı çerçevesinde kabul edilerek teslim alınan taşınırların girişleri ile taşınırların çıkış ve ambarlar arasında devir işlemlerinde varlık işlem fişi düzenlenmesinin esas olduğu belirtildikten sonra hangi hâllerde düzenlenmeyeceği sayma yoluyla açıkça belirtilmiştir. Fiş düzenlenmeyecek hallerin 2'nci maddesinde "doğrudan taşıtların depolarına konulan akaryakıt, likit gaz (LPG) ve yağlar." Sayılmıştır. Bu nedenle arabaların depolarına değil de Belediyenin genel deposuna alınan akaryakıt için fiş düzenlenmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede Belediye deposuna konulan akaryakıt alımlarının 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabına kaydedilmeksizin doğrudan 630 Giderler Hesabı kullanılmak suretiyle muhasebeleştirildiği ayrıca Taşınır Mal Yönetmeliği kapsamında sayılan istisnalar arasında belirtilmediği hâlde söz konusu akaryakıt alımları için varlık işlem fişinin düzenlenmediği tespit edilmiştir. Bu durum 630 Giderler Hesabının olması gerekenden fazla ve 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabının olması gerekenden daha düşük görünmesine yol açmakta ve dolayısıyla Bilançonun hatalı sonuç göstermesine neden olmaktadır.

Kamu İdaresi cevabında ilgili mevzuat hükümleri uyarınca taşınır işlem fişi düzenlenmeye başlandığı ve takibinin ilgili hesaplar üzerinden sağlanacağı belirtmiştir.

Kamu İdaresi tarafından taşınır niteliğindeki mallar için varlık işlem fişi düzenlenmesi ve İlk Madde ve Malzeme Hesabı ile yukarıda sayılan hesaplara kaydedilmesi gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Kira Sözleşme Sürelerinin İhale Yapılmaksızın Uzatılması

Kamu İdaresi tarafından kiraya verilen taşınmazlara ilişkin kira sözleşmelerinin sona ermiş olmasına karşın ihale yapılmaksızın kira sürelerinin uzatıldığı ve kira ilişkilerinin mevzuata aykırı şekilde sürdürüldüğü görülmüştür.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 1'inci maddesinde genel bütçe kapsamındaki idarelerin alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işlerinin bu Kanun hükümlerine göre yürütüleceği belirtilmiş aynı Kanun'un "Kiralarda Sözleşme Süresi" başlıklı 64'üncü maddesinde belirli istisnalar dışında kiraya

verilecek taşınmazların kira süresinin on yıldan çok olamayacağı hüküm altına alınmıştır. Kanun'un "Ecrimisil ve Tahliye" başlıklı 75'inci maddesinde ise kira sözleşmesinin bitim tarihinden itibaren işgalin devam etmesi durumunda sözleşmede hüküm varsa ona göre hareket edileceği, hüküm bulunmaması hâlinde ecrimisil alınacağı, ecrimisilin rızaen ödenmemesi hâlinde 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerinin uygulanacağı ve işgal edilen taşınmazın idarenin talebi üzerine mülkiye amirince en geç 15 gün içinde tahliye ettirilerek idareye teslim edileceği düzenlenmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin Yetkileri ve İmtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinin altıncı fıkrasında 2886 sayılı Kanun'un 75'inci maddesi hükümlerinin belediye taşınmazları için de uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun konut ve çatılı işyeri kiralarını düzenleyen "Uygulama Alanı" başlıklı 339'uncu maddesinde ise kamu kurum ve kuruluşlarının, hangi usul ve esaslar içinde olursa olsun yaptıkları bütün kira sözleşmelerinde bu hükümlerin geçerli olduğu belirtilmiştir. Aynı Kanun'un "Kira Bedelinin Belirlenmesi" başlıklı 344'üncü maddesinde beş yıldan uzun süreli veya beş yıldan sonra yenilenen kira sözleşmelerinde ve izleyen her beş yılın sonunda, yeni kira yılında uygulanacak kira bedelinin tüketici fiyat endeksindeki on iki aylık ortalamalara göre değişim oranı, kiralananın durumu ve emsal kira bedelleri dikkate alınarak hâkim tarafından hakkaniyete uygun biçimde belirleneceği düzenlenmiştir. Ayrıca mezkûr Kanun'un 346'ncı maddesinde kiracı aleyhine olacak şekilde kira bedeli ve yan giderler dışında başka bir ödeme yükümlülüğü getirilemeyeceği, kira bedelinin geç ödenmesi hâlinde ceza koşulu öngörülmesine veya sonraki kira bedellerinin muaccel kılınmasına ilişkin düzenlemelerin geçersiz olduğu hüküm altına alınmıştır.

Anılan mevzuat hükümlerine göre belediyelerin taşınmaz kiralama işlemlerinin 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'na tabi olduğu, bu Kanun uyarınca yapılan kiralama işlemlerinin belirli istisnalar dışında on yılı geçemeyeceği anlaşılmaktadır. Kira sözleşmesinin sona ermesiyle taşınmaz boşaltılmalı, işgalin devam ettiği durumda ise ecrimisil tahakkuk ettirilmeli, ecrimisilin ödenmediği durumlarda 6183 sayılı Kanun hükümleri uygulanmalıdır. Bu durumda sözleşme süresi sona ermiş olmasına rağmen tahliye edilmeyen taşınmazların, idarenin talebi üzerine bulunduğu yer mülkiye amirince en geç on beş gün içinde tahliye ettirilerek idareye teslim edilmesi gerekmektedir. Ayrıca kira sözleşmelerinde kiracı aleyhine olacak şekilde ceza koşulu, muacceliyet veya benzeri ek yükümlülükler öngörülmesinin 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 346'ncı maddesine aykırılık teşkil ettiği anlaşılmaktadır.

Öte yandan beş yılını dolduran kira ilişkilerinde yeni kira döneminde uygulanacak kira bedelinin belirlenmesinde, taraflar arasında emsal ve rayiç bedele uygun şekilde karşılıklı anlaşma sağlanması esas olup, bu şekilde bir anlaşma sağlanamadığı takdirde yeni kira bedelinin ancak kira tespit davası yoluyla belirlenebileceği değerlendirilmektedir.

Yapılan incelemede taşınmazların 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre ihale edilerek kiraya verildiği ancak kira sözleşme sürelerinin sona ermesine rağmen yeniden ihale yapılmaksızın mevcut kiracılarla kira ilişkilerinin devam ettirildiği tespit edilmiştir. Ayrıca kira sözleşmelerine kiracı aleyhine olacak şekilde cezai şart ve benzeri ek yükümlülükler içeren hükümlerin eklendiği, beş yıldan uzun süreli veya beş yıldan sonra yenilenen kira sözleşmelerinde ve izleyen her beş yılın sonunda, yeni kira döneminde uygulanacak kira bedelinin belirlenmesi amacıyla 2025 yılı içerisinde taraflar arasında anlaşma sağlanmadığı ve yalnızca dört adet taşınmaz için yargı yoluna başvurulduğu tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, kira süresi sona erdiği halde ihalesiz olarak kullandırılmaya devam edilen taşınmazların yeniden ihale edilmesine yönelik çalışmaların başlatıldığı ve bu kapsamda çeşitli taşınmazlara ilişkin ihale dosyalarının hazırlanarak Belediye Encümenine sunulduğu ifade edilmiştir. Ayrıca, kiralama süresi beş yılı aşan taşınmazlara ilişkin olarak kira tespit davalarının açıldığı ve yargı süreçlerinin devam ettiği belirtilmiştir. Ancak kira süresi beş yılı aşan taşınmazlardan yalnızca dört adedi hakkında kira tespit davası açılmış olması, aynı durumda bulunan diğer taşınmazlar bakımından emsal ve rayiç bedelin belirlenmesine yönelik taraflar arasında bir anlaşma sağlanamadığı sürece herhangi bir yargısal girişimde bulunulmadığı hususunu ortadan kaldırmamaktadır.

Kamu İdaresi tarafından süresi sona eren kira sözleşmelerinin ihale yapılmaksızın uzatılmaması, tahliye edilmeden kullanılmaya devam eden taşınmazlar için ecrimisil uygulanması, gerekli hallerde 6183 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde tahsil ve tahliye işlemlerinin yürütülmesi, kira sözleşmelerinde 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'na aykırı cezai şart ve muacceliyet hükümlerine yer verilmemesi gerekmektedir. Bununla birlikte, beş yılı aşan kira ilişkilerinde kira bedelinin emsal ve rayiç bedellere uygun şekilde güncellenmesi amacıyla öncelikle taraflar arasında anlaşma sağlanması yoluna gidilmesi, taraflar arasında anlaşma sağlanması halinde yargı yoluna başvurulmasına gerek olmadığı, ancak uzlaşma sağlanamadığı durumlarda kira bedelinin belirlenmesi için gerekli yargısal sürecin işletilmesi gerekmektedir.

BULGU 2: İşçilerin Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması

Kamu İdaresi tarafından işçilerin yıllık izinlerinin mevzuata uygun şekilde kullandırılmadığı görülmüştür.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 53'üncü maddesinde işçilere yıllık izin verileceği ve yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği, 56'ncı maddesinde yıllık iznin 53'üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu, 59'uncu maddesinde iş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi hâlinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği, 60'ıncı maddesinde yıllık ücretli izinlerin yürütülen işlerin niteliğine göre yıl boyunca hangi dönemlerde kullanılacağı, izinlerin ne suretle ve kimler tarafından verileceği veya sıraya bağlı tutulacağı, yıllık iznin faydalı olması için işveren tarafından alınması gereken tedbirler ve izinlerin kullanılması konusuna ilişkin usuller ve işverence tutulması zorunlu kayıtların şekli Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanacak bir yönetmelikte gösterileceği belirtilmiştir.

03.03.2004 tarihli ve 25391 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nde de yıllık izinlerin kullanımı konusunda Kanun'a paralel bir düzenleme yapılmıştır.

Ayrıca 4857 sayılı Kanun'un "Yıllık Ücretli İzin Hükümlerine Aykırılık" başlıklı 103'üncü maddesinde 59'uncu madde gereğince hak edilmiş izni kullanmadan iş akdinin sona ermesi hâlinde bu izne ait ücreti ödemeyen veya 60'ıncı maddede belirtilen Yönetmeliğin esas ve usullerine aykırı olarak izni kullandırmayan veya eksik kullandıran işveren veya işveren vekiline bu durumda olan her işçi için 2025 yılı için 3.837,00 TL idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır. Mevzuat hükümlerine göre işçilerin yıllık izin haklarından feragat etmeleri mümkün olmadığı gibi idarelerin düzenli olarak yıllık izinleri kullandırmaları gerekmektedir.

İşçilerin emekli olmaları hâlinde veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuatı gereği yıllık izin hakları ücrete dönüşmektedir. Kullanılmayan yıllık izinlerin karşılığı olarak yapılacak ödeme en son ücreti üzerinden olacağı için işçiye yüksek miktarda ücret ödemesi yapılacaktır. Bu uygulama da işçilerin yıllık izinlerini kullanmak yerine son ücretleri üzerinden karşılığını almayı tercih etmelerine neden olmaktadır. Ancak belirtilen uygulama

idarelerin daha fazla mali külfet yüklenmeleri anlamına gelmektedir. Zira anayasal bir hak olan yıllık izinlerin kullandırılmaması durumunda idareler 4857 sayılı İş Kanunu'nun 103'üncü maddesi gereğince idari para cezası ödeyebilecek ayrıca biriken yıllık izinlerin ücrete dönüşmesi hâlinde idareler açısından yüksek miktarda ödeme yapma söz konusu olacaktır.

Yapılan incelemede işçilerin yıllık izinlerinin mevzuata uygun şekilde kullandırılmadığı ve bu nedenle de Kamu İdaresi bünyesinde çalışan 33 işçinin toplam 1903 gün kullanılmamış yıllık izni bulunduğu tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında bulgu konusu hususu kabul ettiği ve bulguda yer verilen mevzuat hükümlerine göre işlem tesis edileceği belirtilmiştir.

İdareye ek mali külfet getirmemesi amacıyla işçilerin yıllık izinlerinin mevzuata uygun olarak kullandırılması gerekmektedir.

BULGU 3: Alışveriş Merkezlerindeki İş Yerlerinden İlan ve Reklam Vergisi Alınmaması

Kamu İdaresi tarafından ilçe sınırı içerisindeki alışveriş merkezlerinden alınması gereken ilan ve reklam vergilerinin Büyükşehir Belediyesi tarafından tahsil edildiği görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun “Konu” başlıklı 12'nci maddesinde belediye sınırları ile mücavir alanları içinde yapılan her türlü ilan ve reklamın ilan ve reklam vergisine tabi olduğu hüküm altına alınmıştır.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun büyükşehir belediyelerinin görev yetki ve sorumluluklarını belirleyen 7'nci maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde büyükşehir belediyesinin yetki alanındaki meydan, bulvar, cadde ve ana yolları yapmak, yaptırmak, bakım ve onarımını sağlamak, kentsel tasarım projelerine uygun olarak bu yerlere cephesi bulunan yapılara ilişkin yükümlülükler koymak, ilân ve reklam asılacak yerleri ve bunların şekil ve ebadını belirlemek, büyükşehir belediyelerin görevleri arasında sayılmıştır. Anılan Kanun'un 23'üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde ise, 7'nci maddenin birinci fıkrasının (g) bendinde belirtilen alanlar ile bu alanlara cephesi bulunan binalar üzerindeki her türlü ilan ve reklamların vergileri ile asma, tahsis ve bakım ücretleri büyükşehir belediyesinin gelirleri arasında sayılmıştır.

Mevzuata göre büyükşehir belediyelerinin Kanun'da belirtilen alanlar ile bu alanlara cephesi bulunan binalar üzerindeki her türlü ilan ve reklamların vergilerini almaya yetkili olduğu anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede alışveriş merkezlerinde faaliyet gösteren işyerlerine ait ilan ve reklam uygulamalarından alınması gereken ilan ve reklam vergilerinin tahakkuk ve tahsil süreçlerinin mevzuata uygun şekilde yürütülmediği, büyükşehir ilçe belediyesi tarafından yapılması gereken vergilendirme işlemlerinden Bursa Büyükşehir Belediyesi tarafından gerçekleştirilenlerin bulunduğu tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında bulgu konusu hususa katıldığı ve gerekli işlemlerin mevzuat hükümleri doğrultusunda gerçekleştirileceği ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından alışveriş merkezlerinde yer alan ilan ve reklam uygulamalarının mevzuata uygun şekilde tahakkuk ve tahsilinin sağlanması ilçe belediyesi ile büyükşehir belediyesi arasındaki yetki paylaşımının netleştirilmesi ve uygulama birliğinin tesis edilmesi için gerekli idari ve hukuki düzenlemelerin yapılması gerekmektedir.

BULGU 4: All Risk Sigorta Poliçelerine İlişkin Uygulamaların Hatalı Yapılması

Kamu İdaresi tarafından ihale edilen yapım işlerinde yükleniciler tarafından yaptırılan bütün riskler (All risk) sigortası kapsamında yer alan risk kalemlerine mevzuatta belirtilen sınırları aşan miktarda oran belirlendiği görülmüştür.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin "İş ve İşyerlerinin Korunması ve Sigortalanması" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasında yüklenicinin işyerindeki her türlü araç, malzeme, ihzarat, iş ve hizmet makineleri, taşıtlar, tesisler ile sözleşme konusu iş için, işin özellik ve niteliğine göre ihale dokümanında belirtilen şekilde işe başlama tarihinden geçici kabul tarihine kadar geçen süre içinde oluşabilecek risklere karşı "inşaat sigortası (bütün riskler)", geçici kabul tarihinden kesin kabul tarihine kadar geçecek süreye ilişkin ise yürürlükteki İnşaat Sigortası (Bütün Riskler) Genel Şartları çerçevesinde kapsamı ihale dokümanında belirtilen genişletilmiş bakım devresi teminatını içeren sigorta yaptırmak zorunda olduğu belirtilmiştir.

Aynı maddenin üçüncü fıkrasında sigorta poliçesinde idarenin işveren sıfatıyla, yüklenicinin işi gerçekleştiren sıfatıyla yer alması gerektiği ve kıymetlerin sigortalanmasında tüm riskler için uygulanabilecek muafiyet oranının azami %2; deprem, sel, su baskını, toprak

kayması ve terör riskleri için uygulanabilecek koasürans oranının ise azami %20 olarak belirlenebileceği ifade edilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine göre, muafiyet açısından tüm riskler için uygulanabilecek azami oranın %2; deprem, sel, su baskını, toprak kayması ve terör riskleri için uygulanabilecek azami koasürans oranının ise %20 olması gerekmektedir.

Yapılan incelemede 11 adet yapım işinde bütün risk sigortaları kapsamında yer alan bazı muafiyet kalemlerinde %2'den fazla muafiyet oranının uygulandığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında bulgu konusu hususa katıldığı ve yapılacak olan ihalelerde All Risk sigorta poliçelerine ilişkin uygulamalardaki risk kalemlerinde mevzuatta belirtilen sınırlara uyulmasına dikkat edileceği belirtilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin ilgili hükümlerinde belirtildiği üzere tüm riskler için uygulanabilecek muafiyet oranının azami %2 olarak belirlenmesi gerekmektedir.

BULGU 5: İhalelerde Yaklaşık Maliyetin Gerçeğe Uygun Şekilde Hazırlanmaması

Kamu İdaresi tarafından gerçekleştirilen bazı mal ve hizmet alımları ile yapım işi ihalelerinde yaklaşık maliyetin gerçeğe uygun olarak belirlenmediği görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Yaklaşık Maliyet" başlıklı 9'uncu maddesinde mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalesinin yapılmadan önce idarece, her türlü fiyat araştırması yapılarak katma değer vergisi hariç olmak üzere yaklaşık maliyetin belirleneceği ve dayanakları ile bir hesap cetvelinde gösterileceği ifade edilmiştir.

Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin "Yaklaşık Maliyetin Hesaplanmasına İlişkin İlkeler" başlıklı 7'nci maddesinde idare tarafından ihale onay belgesi düzenlenmeden önce bu Yönetmelik'te belirlenen esas ve usullere göre miktar tespiti ve fiyat araştırması yapılmak suretiyle yaklaşık maliyetin hesaplanacağı ve dayanakları ile birlikte bir hesap cetvelinde gösterileceği hükme bağlanmıştır. Buna göre ihale konusu iş için miktar ve fiyat tespitleri yine Yönetmelik'te belirtilen esas ve usullere göre yapılacaktır. Yaklaşık maliyetin hesabına esas fiyat ve rayiçlerin tespitinin nasıl yapılacağı ve hangi fiyatların esas alınacağı ise Yönetmelik'in 8'inci maddesinde düzenlenmiş, ihale konusu işin yaklaşık maliyetine ilişkin fiyat ve rayiçlerin tespit edilmesi için çeşitli yöntemler belirlenerek idarelerin yaklaşık maliyete

ilişkin fiyat ve rayiçlerin tespitinde sayılan bu yöntemlerden birini, birkaçını veya tamamını herhangi bir öncelik sırası olmadan kullanılabileceği belirtilmiştir.

Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin "Yaklaşık Maliyete İlişkin İlkeler" başlıklı 8'inci maddesinde de idare tarafından ihale onay belgesi düzenlenmeden önce yaklaşık maliyetin hesaplanacağı ve dayanakları ile birlikte bir hesap cetvelinde gösterileceğine yer verilmiştir. Yönetmelik'in "Yaklaşık Maliyet Hesabına Esas Fiyat ve Rayiçlerin Tespiti" başlıklı 10'uncu maddesinde de yaklaşık maliyet hesabına esas fiyat ve rayiçlerin tespitinin nasıl yapılacağı ve hangi fiyatların esas alınacağı gösterilmiştir.

Yukarıda yer alan açıklamalar kapsamında yaklaşık maliyet, ihale yapılmadan evvel alımı ya da yapımı düşünülen iş için önceden yapılan piyasa araştırması sonucuna dayanılarak işin bedelinin tespitine yönelik olduğundan bu bedelin gerçeğe uygun şekilde hazırlanması birçok bakımdan önem arz etmektedir. Örneğin 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Aşırı Düşük Teklifler" başlıklı 38'inci maddesinde ihale komisyonu tarafından diğer tekliflere veya idarenin tespit ettiği yaklaşık maliyete göre teklif fiyatı aşırı düşük olanların tespit edileceği, teklif sahiplerinden teklifte önemli olduğu idarece tespit edilen bileşenler ile ilgili ayrıntılı bilgi isteneceği, aşırı düşük tekliflerin tespit ve değerlendirilmesinde Kamu İhale Kurumu tarafından yapılan düzenlemelerin esas alınacağı ifade edilmiştir. Aşırı düşük teklif sınır değeri ise Kamu İhale Genel Tebliği'ne göre yaklaşık maliyet üzerinden hesaplanmaktadır. Dolayısıyla yaklaşık maliyetin hatalı hesaplanması aşırı düşük teklif durumunda mevzuata göre yapılması gereken işlemlerin yapılmaması durumuna da yol açabilecektir.

Kamu İhale Kurumu tarafından yıllar itibarıyla yayımlanan Kamu Alımları İzleme Raporları incelendiğinde 2025 yılının ilk altı ayında toplam sözleşme bedelinin yaklaşık maliyete oranlarının tüm alımlar için ortalama %82 olduğu, bu oranın mal alımları ihalelerinde %83, yapım işleri ihalelerinde %82, hizmet alımları ihalelerinde ise %83 olarak gerçekleştiği görülmüştür.

Yapılan incelemede İdarenin bazı ihalelerde yaklaşık maliyeti sözleşme bedelinin çok altında, bazılarını ise sözleşme bedelinin çok üzerinde belirlediği dolayısıyla yaklaşık maliyet tespitinin sağlıklı bir şekilde yapılmadığı tespit edilmiştir.

Aşağıdaki tabloda yaklaşık maliyeti ile sözleşme bedeli arasında %40'dan fazla fark bulunan ihalelerin listesine yer verilmiştir.

Tablo 8: Yaklaşık Maliyeti Gerçeğe Uygun Hazırlanmamış Olan İhalelere İlişkin Tablo

İhale Kayıt Numarası ve Yapılan İş	Yaklaşık Maliyet (TL)	Sözleşme Bedeli (TL)	Sözleşme Bedeli /Yaklaşık Maliyet (%)
2025/136814 ihale kayıt numaralı Park ve Bahçelerde Kullanılmak Üzere Sarf Malzeme Alımı işi	5.491.143,33	1.510.822,08	27,51
2025/497504 ihale kayıt numaralı Konak Yüzme Havuzu Kuvars Kum Temini ve Mevcut Filtrelerin Tadilatı Hizmeti işi	1.513.808,00	478.000,00	31,58
2025/497703 ihale kayıt numaralı Gıda Malzemeleri Alımı işi (4. Kısım)	5.379.031,08	2.448.898,00	45,53
2025/888783 ihale kayıt numaralı Geri Dönüşüm Poşeti Alınması işi	4.212.500,00	2.190.000,00	51,99
2025/1963829 ihale kayıt numaralı 2025 Yılı Tente Alımı Bakım ve Montaj işi	3.063.500,00	1.628.298,00	53,15
2025/497703 ihale kayıt numaralı Gıda Malzemeleri Alımı işi (1.2.3. Kısımlar)	40.953.958,51	22.330.494,50	54,53
2025/1125372 ihale kayıt numaralı Nilüfer İlçesi Sınırları İçerisinde Bulunan İlk ve Ortaöğretimdeki Öğrenciler İçin Kırtasiye Malzemesi Alımı işi	2.081.305,00	1.140.270,00	54,79
2025/45717 ihale kayıt numaralı Veteriner İşleri Müdürlüğüne Sarf Malzeme Alınması işi	736.366,66	409.595,00	55,62
2025/642791 ihale kayıt numaralı Belediyemize Ait Araç Ve İş Makinelerinde Kullanılmak Üzere Motor Yağı, Şanzıman Yağı, Hidrolik Yağı Alım işi	1.072.430,00	606.973,89	56,60
2025/303793 İhale kayıt numaralı Hizmet Binalarında Kullanılmak Üzere Temizlik Malzemesi Alımı işi	3.736.215,54	2.182.080,00	58,40
2025/583364 ihale kayıt numaralı İzmir Yolu Güneyi Bordür ve Tretuvar Yapım işi	30.203.453,70	17.841.400,00	59,07
2025/387748 ihale kayıt numaralı Nilüfer Belediyesi Sınırları İçinde Kullanılmak Üzere İş Makinası, Kamyon, Kamyonet ve Tanker Kiralanması Hizmeti işi	33.178.566,67	19.745.000,00	59,51
2025/780377 ihale kayıt numaralı Belediye Hizmetlerinde Kullanılmak Üzere Araç Kiralanması Hizmeti işi	77.340.225,00	56.954.403,00	73,64
2025/1227537 ihale kayıt numaralı Nilüfer Belediyesi Sınırları Dahilinde Bitümlü Sıcak Karışım Asfalt Kaplama ve Yama Yapılması işi	92.076.280,00	68.958.000,00	74,89

Kamu İdaresi cevabında yaklaşık maliyeti tespit ederken mümkün olduğu kadar çok firmadan teklif almaya çalıştıklarını, piyasa fiyatlarını yansıtmayan aşırı düşük veya aşırı yüksek fiyatları yaklaşık maliyet hesabına dahil etmediklerini ve fiyatların piyasadaki rayici yansıttığına ikna olduklarını belirtmiştir.

Bilindiği üzere yaklaşık maliyetin yalnızca firmalardan alınan tekliflerle belirlenmemesi esastır. İdare, yaklaşık maliyeti belirlerken piyasa fiyatlarını yansıtmayan tekliflerin

bulunduğuna kanaat getirirse kamu kurum ve kuruluşlarından fiyat isteme gibi farklı yöntemlere de başvurmalıdır.

Yaklaşık maliyetin gerçekçi belirlenmediği durumlarda ihale sürecinin yanlış yürütülmesi ve sonuçlandırılması riski ile birlikte kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanılması noktasında da zafiyetler oluşabilecektir. Açıklanan nedenlerle yapılacak ihalelerde yaklaşık maliyet tespitlerinin yukarıda belirtilen hususlar göz önüne alınarak gerçekçi bir şekilde yapılması gerekmektedir.

BULGU 6: Yapım İşlerinde Verilen Süre Uzatımlarının Somut Veriye Dayanmaması

Kamu İdaresinin ihale ettiği yapım işlerinde süre uzatımı kararlarında yüklenicilere verilen ek sürenin hesabının somut ve objektif bir hesaplama yöntemine dayanmadığı görülmüştür.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun "Sözleşme Kapsamında Yaptırılabilecek İlave İşler, İş Eksilişi ve İşin Tasfiyesi" başlıklı 24'üncü maddesinde mal ve hizmet alımlarıyla yapım sözleşmelerinde, öngörülemeyen durumlar nedeniyle bir iş artışının zorunlu olması hâlinde artışa konu olan işin sözleşmeye esas proje içinde kalması ve idareyi külfete sokmaksızın asıl işten ayrılmasının teknik veya ekonomik olarak mümkün olmaması şartlarıyla anahtar teslimi götürü bedel ihale edilen yapım işlerinde sözleşme bedelinin %10'una, birim fiyat teklif almak suretiyle ihale edilen mal ve hizmet alımlarıyla yapım işleri sözleşmelerinde ise %20'sine kadar oran dâhilinde, süre hariç sözleşme ve ihale dokümanındaki hükümler çerçevesinde aynı yükleniciye yaptırılabileceği belirtilmektedir.

4735 sayılı Kanun'a göre öngörülemeyen durumlar nedeniyle bir iş artışının zorunlu olması ancak artışa konu olan işin sözleşmeye esas proje içinde kalması ve idareyi külfete sokmaksızın asıl işten ayrılmasının teknik veya ekonomik olarak mümkün olmaması şartlarıyla mümkün olmaktadır. Yine Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin "İşin Süresi ve Sürenin Uzatılması" başlıklı 29'uncu maddesinde süre uzatımı verilecek hâller belirtilmiştir.

Bu durumda ne kadar iş artışının olacağına dair hesaplamanın olması ve ilave artış nedeniyle verilecek sürenin bir hesaplamaya dayanması gerekir. Yasal düzenlemelerde süre uzatımına ilişkin kesin bir sınır çizilmemiş olması, idareye bu konuda sınırsız bir takdir yetkisi tanındığı anlamına gelmemektedir. Bu nedenle süre uzatımı kararlarında idarenin gerekçelerini açık ve ölçülebilir şekilde ortaya koyması zorunludur.

Yapılan incelemede 2024/75786 ihale kayıt numaralı "Nilüfer İlçesi Sınırları Dahilinde Bitümlü Sıcak Karışım Asfalt Kaplama ve Yama Yapılması İşi" kapsamında idare kaynaklı nedenlerle yükleniciye 87 gün ek süre verildiği tespit edilmiştir. Başlangıçta 180 gün olarak belirlenen iş süresi, %20 oranındaki iş artışı kapsamında ek süreye ilave olarak 150 gün daha uzatılarak yeniden düzenlenmiştir.

Yine 2025/642180 ihale kayıt numaralı "2025 Yılı Nilüfer Belediyesi Sınırları Dahilinde Kırsal Mahallelerde Bitümlü Sıcak Karışım Asfalt Kaplama ve Yama Yapılması İşi" kapsamında başlangıçta 90 gün olarak belirlenen iş süresi, %20 oranındaki iş artışı kapsamında ilave olarak 45 gün daha ek süre verilmiştir. Ancak verilen sürenin nasıl hesaplandığına dair bir bilgi ve belgenin bulunmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında bulguda yer verilen mevzuat hükümleri doğrultusunda bilgi ve belge eksikliklerinin giderilerek, bundan sonraki süre uzatımı işlemlerinin tüm kanıtlayıcı belgeler eklenmek suretiyle daha dikkatli ve kapsamlı bir şekilde yürütüleceği belirtilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından verilecek süre uzatımının üçüncü kişiler tarafından da anlaşılabilecek, somut ve objektif bir hesaplama ile birlikte verilmesinin uygun olması gerekmektedir.

BULGU 7: Personel Giderlerinin Mevzuatta Belirlenen Sınırların Üzerinde Olması

Belediyenin şirket personeli de dahil yıllık toplam personel giderinin en son yıl gerçekleşen bütçe gelirinin yeniden değerleme oranı ile arttırılmış miktarının %40'nı aştığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Norm Kadro ve Personel İstihdamı" başlıklı 49'uncu maddesinin sekizinci fıkrasında belediyenin yıllık toplam personel giderlerinin, gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre belirlenecek yeniden değerleme katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarının yüzde otuzunu aşamayacağı, nüfusu 10.000'in altında olan belediyelerde bu oranın yüzde kırk olarak uygulanacağı ifade edilmiştir. Yine aynı madde hükmünde, yıl içerisinde aylık ve ücretlerde beklenmedik bir artışın meydana gelmesi sonucunda personel giderlerinin söz konusu oranları aşması durumunda, cari yıl ve izleyen yıllarda personel giderleri bu oranların altına ininceye kadar yeni personel alımı yapılamayacağı belirtilmiştir.

09.04.2018 tarih ve 2018/11608 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğü konulan İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları İle Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar'ın "Personel Giderlerinin Toplam Giderler İçindeki Payına İlişkin Üst Sınır" başlıklı 5'inci maddesinde idarelerin, şirket personeli de dahil yıllık toplam personel giderlerinin, idarenin gerçekleşen en son yıl bütçe gelirleri toplamının her yıl, bir önceki yıla ilişkin olarak 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun mükerrer 298'inci maddesi uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerleme oranında artırılması sonucu bulunacak miktarın yüzde kırkını aşamayacağı, yıl içerisinde aylık ve ücretlerde beklenmedik bir artışın meydana gelmesi sonucunda personel giderlerinin söz konusu oranları aşması durumunda, cari yıl ve izleyen yıllarda personel giderleri bu oranların altına ininceye kadar yeni personel alımı yapılamayacağı, oranın aşılması durumunda yeni bir personel alımı yapılması için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığından izin alınması gerektiği ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede Belediyenin şirket personeli de dahil 2025 yılı toplam personel net giderlerinin 1.943.824.160,96 TL olduğu, 830 hesap kodunda bu tutarın 617.167.713,38 TL'sinin belediyenin kadrolu personeli olan memur, sözleşmeli personel, işçi, geçici personel ve diğer personele ödenen net ücret ödemeleri olduğu geriye kalan 1.326.656.447,58 TL'nin ise şirket personeline ödenen net ücret ödemeleri olduğu ve tutarın 2024 yılı gerçekleşen bütçe gelirleri toplamının 2025 yılı yeniden değerleme oranı (%43,93) ile arttırılması sonucu elde edilen 4.082.647.342,44 TL'nin %47,61'sını oluşturduğu tespit edilmiştir. Söz konusu oran yasal sınır olan %40'ın üzerindedir.

Kamu İdaresi tarafından personel alımlarında yukarıda açıklanan mevzuat hükümlerinin dikkate alınması, oranın aşılması durumunda yasal sınırın altına ininceye kadar personel alımı yapılmaması ve bu ödemeler açısından mali disiplinin sağlanması gerekmektedir.

BULGU 8: İdarenin Tasarrufunda Olan Tesislerin İşletme Haklarının Aynî Sermaye Olarak Belediye Şirketine Devredilmesi

Kamu İdaresinin tasarrufunda olan bazı tesis ve işletmelerin işletme haklarının (otopark, kafeterya, restoran, çay ocağı vb.) mevzuata aykırı olarak aynî sermaye şeklinde İdarenin ortağı olduğu şirkete devredildiği görülmüştür.

a) İşletme Hakkının Aynî Sermaye Devri İşleminin Hukuki Geçerlilik Şartlarını Taşımaması

Kamu İdaresi tarafından 89 adet taşınmazın işletme hakkının mevzuata aykırı bir usulle aynî sermaye olarak belediye şirketine devredildiği görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 18'inci maddesinin (i) bendinde Belediye Meclisinin bütçe içi işletme ile 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na tâbi ortaklıklar kurmaya veya ayrılmaya, sermaye artışına karar vermeye görevli olduğu hüküm altına alınmıştır.

6102 sayılı Kanun'un 127'nci maddesinde ticaret şirketlerine sermaye olarak konulabilecek unsurlar sayılmış olup maddenin birinci fıkrasının (d) bendinde "taşınır ve taşınmazların faydalanma ve kullanma hakları" yer almaktadır. Kanun'un anonim şirketlerin düzenlediği dördüncü kısmında yer alan 342'nci maddesinde ise üzerlerinde sınırlı aynî bir hak, haciz ve tedbir bulunmayan, nakden değerlendirilebilen ve devrolunabilen, fikrî mülkiyet hakları ile sanal ortamlar da dâhil, malvarlığı unsurlarının aynî sermaye olarak konulabileceği hükmü yer almaktadır.

Anılan Kanun'un 128'inci maddesinde şirketlere konulacak aynî sermayeye bilirkişiler tarafından değer biçileceği, aynî sermayeye konu olacak taşınmazlar için tapuya şerh düşürüleceği, taşınırların ise güvenilir bir kişiye tevdi edileceği hüküm altına alınmıştır. Aynı Kanun'un 343'üncü maddesinde şirketlere konulacak ayınların tespitini şirket merkezinin bulunacağı yerdeki asliye ticaret mahkemesince atanan bilirkişilerce yapılacağı, 131'inci maddesinde ise sermaye olarak konulan ayınlara bilirkişi tarafından biçilecek değerlerin ilgililerce kabul edilmiş sayılacağı belirtilmiştir.

Mahalli idareler Muhasebe ve Bütçe Yönetmeliği'nin 181 ve 182'nci maddelerinde mal ve hizmet üreten kuruluşlara nakden veya aynî olarak verilen sermaye tutarlarının 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında muhasebeleştirileceği hüküm altına alınmıştır.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerine göre taşınmazların belediye şirketine aynî sermaye olarak konulması işlemi Türk Ticaret Kanunu'nda belirtilen şart ve usullere göre yapılmalıdır. Kanun'a göre aynî sermaye olarak konulacak varlıklar devrolunabilir nitelikte ve belediye mülkiyetinde olmalı, aynî sermaye aktarımına ilişkin Belediye Meclis Kararı alınmalı, taşınmazlar aynî sermaye olarak devredilmeden önce 6102 sayılı Kanun'un 343'üncü maddesine uygun olarak değer tespiti yapılmalıdır. Öte yandan Belediyeler mal ve hizmet üreten kuruluşlara nakden veya ayni olarak verilen sermaye tutarlarını 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında muhasebeleştirmelidir.

Yapılan incelemede Kamu İdaresi tarafından ortağı olduğu şirkete aynî sermaye olarak devredilen 83 taşınmaz hakkında devredilmeden önce 6102 sayılı Kanun'un 343'üncü maddesine uygun olarak değer tespiti yapılmadığı ve ayni sermaye olarak işletme hakkı devredilen taşınmazlarının sermaye tutarlarının 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında muhasebeleştirilmediği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında işletme hakkının aynî sermaye devri işlemlerinin mevzuatta belirtilen tüm kriterlere uygun olduğu ayrıca aynî olarak verilen sermaye tutarlarının 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında muhasebeleştirilmesi ile ilgili gerekli çalışmaların yapılacağı ifade edilmiştir. Ancak İdare bu hususta herhangi bir kanıtlayıcı belge sunmadığından Belediye tarafından yapılan işletme hakkının aynî sermaye devri işlemlerinin mevzuatta belirtilen hukuki geçerlilik şartlarını taşımadığı değerlendirilmektedir.

Kamu İdaresi tarafından belediye şirketine aynî sermaye olarak işletme hakkı devredilecek taşınmazların 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 343'üncü maddesine uygun şekilde değer tespitinin yaptırılması, aynî sermaye işlemlerinin mevzuatta öngörülen usul ve esaslara uygun olarak gerçekleştirilmesi ve söz konusu sermaye tutarlarının Mahalli İdareler Muhasebe ve Bütçe Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

b) İmar Planında Umumi Hizmetlere Ayrılmış Yerlerin İşletme Hakkının Belediye Şirketine Aynî Sermaye Olarak Devredilmesi

Belediyenin tasarrufu altında bulunan ve imar planında park, pazar alanı, otopark vb. kamunun kullanımına ayrılmış bazı alanların Belediye Meclisi Kararıyla belediyenin sermayesinin %50'sinden fazlasına sahip olduğu şirkete aynî sermaye devri yoluyla işletme hakkının devredildiği görülmüştür.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun 11'inci maddesinde imar planlarında yol, meydan, park, yeşil alan, çocuk bahçesi, oyun alanı gibi umumi hizmetlere ayrılan alanların belediye veya özel idare tarafından satılamayacağı ve amacı dışında kullanılamayacağı hüküm altına alınmıştır. Anılan madde ile bu nitelikteki alanların kamu yararı dışında bir tasarrufa konu edilmesine imkân tanınmamıştır.

Öte yandan 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 18'inci maddesinin (e) bendinde belediyelere taşınmaz alımına, satımına ve tahsisine ilişkin yetkiler verilmiş olmakla birlikte

bu yetkiler Belediyenin kendi mülkiyetindeki taşınmazlara ilişkindir ve imar mevzuatıyla belirlenen kullanım kararlarına aykırı şekilde kullanılması mümkün değildir.

Belediye şirketlerine aynî sermaye konulmasına ilişkin genel hükümler çerçevesinde sermaye olarak devredilecek taşınmazların belediyenin tasarrufunda bulunması ve devre konu edilmeye elverişli olması gerekmektedir. Ancak imar planında park, pazar alanı, otopark vb. olarak belirlenen ve kamu hizmetine tahsis edilmesi gereken alanların bu nitelikleri korunmak suretiyle kamu idaresi tarafından kullanılmaları gerekirken Belediye şirketine işletme haklarının aynî sermaye olarak devredilmesi taşınmazın imar planındaki kullanım amacına ve kamu yararı ilkesine aykırılık teşkil etmektedir.

Yapılan incelemede İdare tarafından işletme hakkı aynî sermaye olarak devredilen 89 adet taşınmazın 35 adedinin imar planlarında park, pazar alanı, otopark vb. şekilde düzenlenen alanlardan olduğu, aynî sermaye olarak devredilen bu alanların fiilen kamu hizmetine tahsis edilmediği, Belediye şirketinin tasarrufuna bırakıldığı ve bu suretle söz konusu alanların işletme hakkının Belediye şirketine aynî sermaye devri suretiyle mülkiyetinin veya tasarrufunun devredilmesi işlemlerinin 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 11'inci maddesine aykırı şekilde tesis edildiği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 342'nci maddesi uyarınca mülkiyet şartı aranmaksızın üzerinde tasarruf yetkisi bulunan her türlü taşınabilir malın aynî sermaye olarak kabul edildiği, bir varlığın mülkiyetinin bir başka kişiye ait olsa dahi kullanım ve tasarruf hakları Belediye tarafından sağlanıyorsa bu malın Belediyenin şirketine aynî sermaye olarak konulabileceği ifade edilmiştir.

Her ne kadar İdare tarafından mülkiyeti kendisinde olmasa dahi kullanım ve tasarruf hakkı kendisinde bulunan yerlerin şirkete aynî sermaye olarak konulabileceği ifade edilmişse de 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 11'inci maddesinde belirtilen yerlerin Belediye veya özel idare tarafından satılamayacağı ve amacı dışında kullanılamayacağı hüküm altına alındığından bu nitelikteki yerlerin kamu yararı dışında bir tasarrufa konu edilmesine mevzuatta imkan tanınmamıştır.

Kamu İdaresi tarafından imar planlarında park, pazar alanı, otopark ve benzeri umumi hizmetlere ayrılmış alanların imar planındaki kullanım amacını ortadan kaldıracak veya fiilen kamu hizmeti dışına çıkaracak şekilde Belediye şirketlerine aynî sermaye olarak işletme hakkı devrine konu edilmemesi, söz konusu alanların 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 11'inci

maddesinde öngörülen kamu yararı amacı doğrultusunda korunması ve kullanılması, imar planı kararlarına aykırı olarak tesis edilen aynî sermaye devri işlemlerinin mevzuata uygun hale getirilmesi gerekmektedir.

BULGU 9: Kamu İdaresi Tarafından Yürütülen Ortak Hizmet Projelerinde Mevzuata Uygun Olmayan Uygulamalar Bulunması

Kamu İdaresi tarafından yapılan ortak hizmet projelerinde mevzuata uygun olmayan uygulamalar bulunduğu, ortak hizmet projesi ile taşınmazların tahsis edildiği ve ortak hizmet projelerine ayni yardım niteliğinde yükümlülükler konulduğu görülmüştür.

a) Mülkiyeti Kamu İdaresine Ait Taşınmazların Muhtelif Dernek, Vakıf, Spor Kulübü, Meslek Odası ve Kooperatiflere Ortak Hizmet Projesi Kapsamında Tahsis Edilmesi

Kamu İdaresi taşınmazlarının mevzuata aykırı olarak muhtelif dernek, vakıf, spor kulübü, meslek odası, kooperatiflere tahsis edildiği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Taşınmaz Tahsisi" başlıklı 47'nci maddesinde kamu idarelerinin kanunlarında veya Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde belirtilen kamu hizmetlerini yerine getirebilmek için mülkiyetlerindeki taşınmazlarla Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerleri, birbirlerine ve köy tüzel kişiliklerine bedelsiz olarak tahsis edebileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Diğer Kuruluşlarla İlişkiler" başlıklı 75'inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde belediyelerin meclis kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, kamu yararına çalışan dernekler, Cumhurbaşkanınca vergi muafiyeti tanınmış vakıflar ve 7/6/2005 tarihli ve 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanunu kapsamına giren meslek odaları ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebileceği ve diğer dernek ve vakıflar ile gerçekleştirilecek ortak hizmet projeleri için mahallin en büyük mülki idare amirinin izninin alınması gerektiği ifade edilmiştir.

Aynı Kanun'un "Diğer Kuruluşlarla İlişkiler" başlıklı 75'inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde kendilerine ait taşınmazları, aslî görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredebileceği veya süresi yirmi beş yılı geçmemek üzere tahsis edebileceği, aynı kuruluşlara

kiraya da verilebileceği ile bu taşınmazların, tahsis amacı dışında kullanılması hâlinde, tahsis işleminin iptal edileceği hüküm altına alınmıştır.

02.02.2018 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan 16.10.2017 T. 2017/1 E., 5415/1 K. sayılı Sayıştay Genel Kurulu İçtihadı Birleştirme Kararına göre belediyeler, ancak mahallî müşterek nitelikteki hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla belediye meclislerinin bu konuya ilişkin alacakları kararla ve sadece mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına taşınmaz tahsis edebileceklerdir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde belediyeler 5393 sayılı Kanun'un 75/1-d maddesine göre kendilerine ait taşınmazları, aslî görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak belediye meclis kararı ile ancak mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına tahsis edebilir. Bu idarelerin dışında kalan gerçek ve tüzel kişilere, derneklere, vakıflara, sivil toplum kuruluşlarına veya meslek kuruluşlarına süresi ne olursa olsun belediye taşınmazlarının tahsis edilmesi mümkün değildir.

Yapılan incelemede Kamu İdaresi taşınmazlarından 124 tanesinin muhtelif dernek, vakıf, spor kulübü, meslek odası ve kooperatiflere ortak hizmet projesi adı altında bedelli/bedelsiz, süreli/süresiz tahsis edildiği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında yapılan ortak hizmet protokollerinin mevzuata uygun olduğu ve ortak hizmet projeleri ile devir veya tahsis değil ortak hizmet ve faaliyetlere ilişkin kullanım izni verildiği ifade edilmiştir. Ancak İdare taşınmazlarının ortak hizmet projesi altında dernek, vakıf, spor kulübü, meslek odası ve kooperatiflere kullandırılması tahsis niteliği taşımaktadır.

Kamu İdaresi tarafından dernek, vakıf, spor kulübü, meslek odası ve kooperatiflere mevzuat hükümlerine aykırı olarak bedelli veya bedelsiz taşınmaz tahsis edilmemesi ve mevcut tahsislerin kaldırılması gerekmektedir.

b) Belediye ve Bazı Dernekler Arasında Yapılan Ortak Hizmet Projelerinin Aynî Yardım Niteliğinde Yükümlülükler İçermesi

Belediye ve bazı dernekler arasında imzalanan protokollerde yer alan yükümlülükler incelendiğinde protokollerin Belediye tarafından ilgili derneklere aynî yardım yapılması niteliğinde hükümler içerdiği görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Diğer Kuruluşlarla İlişkiler" başlıklı 75'inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde belediyelerin meclis kararı üzerine yapacağı

anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, kamu yararına çalışan dernekler, Cumhurbaşkanınca vergi muafiyeti tanınmış vakıflar ve 7/6/2005 tarihli ve 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanunu kapsamına giren meslek odaları ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebileceği ve diğer dernek ve vakıflar ile gerçekleştirilecek ortak hizmet projeleri için mahallin en büyük mülki idare amirinin izninin alınması gerektiği hükmü bulunmaktadır.

5393 sayılı Kanun'un 75'inci maddesine 2012 yılında eklenen ek fıkra ile yer alan hüküm uyarınca 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 29'uncu maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi ile 5253 sayılı Dernekler Kanunu'nun 10'uncu maddesinin belediyeler, il özel idareleri, bağlı kuruluşları, bunların üyesi oldukları birlikler ile ortağı oldukları Sayıştay denetimine tabi şirketler bakımından uygulanmayacağı düzenlenmiştir.

5253 sayılı Dernekler Kanunu'nun "Yardım ve İş Birliği" başlıklı 10'uncu maddesi uyarınca derneklerin tüzüklerinde belirtilen amaçlarını gerçekleştirmek üzere benzer amaçlı derneklerden, siyasi partilerden, işçi ve işveren sendikalarından ve meslekî kuruluşlardan maddî yardım alabileceği ve bu kurumlara maddî yardımda bulunulabileceği, ikinci fıkrasında 5072 sayılı Dernek ve Vakıfların Kamu Kurum ve Kuruluşları ile İlişkilerine Dair Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla dernekler ile kamu kurum ve kuruluşları arasında görev alanlarına giren konularda ortak projeler yürütebileceği, bu projelerde kamu kurum ve kuruluşları tarafından sağlanabilecek aynî veya nakdî katkının kural olarak proje maliyetlerinin en fazla yüzde ellisi oranında olabileceği, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 30'uncu maddesi kapsamında engellilerin ve eski hükümlülerin mesleki eğitimine, mesleki rehabilitasyonuna, kendi işlerini kurmalarına veya engellilerin istihdamını destekleyici teknolojilere yönelik projelerde bu oran sınırlamasının uygulanmayacağı hükme bağlanmıştır.

5072 sayılı Kanunu'nun 2'nci maddesinin (g) bendinde kamu kurum ve kuruluşlarının bütçelerinden bu Kanun kapsamındaki dernek ve vakıflara ödenek, yardım veya herhangi bir kaynak aktarılamayacağı açık bir şekilde ifade edilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde belediyelerin dernek, vakıf, birlik, kuruluş ve benzeri teşekküllerle ortak hizmet projeleri gerçekleştirmeleri mümkündür. Ancak belediyelerin dernek, vakıf, birlik ve benzeri kuruluşlara aynî veya nakdî yardım yapabilmesi mümkün değildir.

Zira ortak hizmet projesi ile yardım birbirinden farklı kavramlardır. Ortak hizmet projesinde belediye ve dernek gerçekleştirilecek hizmette iş bölümü yapmalıdır ve belli şartlar sağlanmalıdır. Yardım ise tek taraflı olup karşılıksızdır. Ortak hizmet projelerinin aynî veya nakdî yardım niteliği taşıyacak şekilde düzenlenmesi mevzuata uygun değildir.

Yapılan incelemede Kamu İdaresince 06.10.2025 tarihinde Nilüfer Belediyesi Meclis Kararı ile Belediye Başkanı'na verilen yetki uyarınca 12.11.2025 tarihinde "Arama ve Kurtarma Eğitim İş Birliği Protokolü" konulu üç farklı dernekle mevzuata aykırı hükümler içeren protokol imzalandığı tespit edilmiştir.

Söz konusu protokollerin "İdarenin Mükellefiyetleri" başlıklı 1'inci maddesinde Belediye'nin derneğin arama, kurtarma veya lojistik araçlarından bir tanesine yakıt desteği sağlayacağı, derneğe ait bir arama kurtarma aracına Belediye'ye ait olan kademe araç bakım bölümünde yılda bir defa olmak üzere yıllık periyodik bakım (yağ-filtre değişimi, hafif bakım) desteği sağlayacağı, eğitim süreçlerinin devamını sağlamak amacıyla yıllık 400 litreye kadar yakıt desteği sağlayacağı düzenlenmiştir.

Kamu İdaresi cevabında söz konusu protokollere dayanarak Makine İkmal, Bakım ve Onarım Müdürlüğü bütçesinden hiçbir harcama (yakıt, bakım, onarım dahil) yapılmadığı, Afet İşleri ve Risk Yönetimi Müdürlüğüne ilgili protokollerin bulgu doğrultusunda revize edilmesi konusunda bilgi yazısı yazıldığı ifade edilmiştir. Ancak ilgili protokoller hala yürürlükte olduğundan bulgu konusu hususla ilgili herhangi bir işlem tesis edilmemiştir.

Kamu İdaresi tarafından yapılacak ortak hizmet projelerinde yardım niteliği taşıyan aynî veya nakdî katkılardan kaçınılması, projelerin karşılıklı yükümlülük ve görev paylaşımı esas alınarak düzenlenmesi, mevcut protokollerin ise mevzuata uygun hale getirilmesi gerekmektedir.

BULGU 10: Kamu İdaresinin Mülkiyetindeki Taşınmazlara İlişkin Olarak Yapılan Sözleşmelerde Belirsizlik Olması

Kamu İdaresi tarafından mülkiyetindeki taşınmazlar üzerinde gerçekleştirilen bazı işlemlerde akdedilen sözleşmelerin hukuki niteliğinin açık ve net olarak belirlenmediği, kira, yap-işlet-devret ve üst hakkı unsurlarının iç içe geçtiği karma bir uygulamanın oluşturulduğu görülmüştür.

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 19'uncu maddesi uyarınca sözleşmelerin hukuki niteliği yalnızca adlandırılmasına göre değil, tarafların gerçek iradesi ve sözleşmenin fiilî uygulanma biçimi dikkate alınarak belirlenmelidir. Bu nedenle söz konusu işlemlerin hukuki niteliğinin kullanılan ifadelerden ziyade içerik ve sonuçları çerçevesinde değerlendirilmesi gerekmektedir.

Belediyeler tarafından yap-işlet-devret modeli kapsamında yatırım ve hizmetlerin gördürülmesine ilişkin usul ve esaslar 3996 sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yaptırılması Hakkında Kanun'da düzenlenmiştir. Söz konusu Kanun'a 7410 sayılı Kanun'un 12'nci maddesiyle eklenen Ek Madde 3 ile mahalli idarelerin yap-işlet-devret modeli kapsamında gerçekleştirebileceği yatırım ve hizmet alanları; sayma yoluyla belirlenmiş; bu kapsamda çevre kirliliğini önlemeye yönelik arıtma ve geri kazanım tesisleri, arıtma çamuru işleme ve bertarafı, sıfır atık yönetimi çerçevesindeki toplama ve taşıma hizmetleri ile atık işleme, geri kazanım ve bertaraf tesisleri ve mapa ile şamandıra sistemlerine ilişkin yatırımların yap-işlet-devret modeliyle gerçekleştirilebileceği hüküm altına alınmıştır. Ayrıca söz konusu tesislerin bakım, onarım, yenileme, kapasite artırımı ve modernizasyonuna yönelik ilave yatırımların da aynı model çerçevesinde yaptırılabilmesine imkân tanınmıştır.

Öte yandan 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nda kiraya verme işlemleri düzenlenmiş olup, Kanun'un 64'üncü maddesinde kira süresinin, Kanun'da öngörülen istisnalar dışında on yılı aşamayacağı hüküm altına alınmıştır. Kiralama sözleşmeleri kiracıya yalnızca taşınmazdan yararlanma ve kullanma hakkı sağlamakta; taşınmaz üzerinde kalıcı yapı yapılmasına veya aynî nitelikte bir hak tesisine imkân vermemektedir. Buna karşılık, Türk Medeni Kanunu'nun 726'ncı maddesinde üst irtifakına dayalı olarak başkasına ait bir taşınmaz üzerinde sürekli kalmak üzere inşa edilen yapıların mülkiyetinin irtifak hakkı sahibine ait olacağı, 826'ncı maddesinde ise taşınmaz maliki tarafından üçüncü kişi lehine arazinin altında veya üstünde yapı yapmak ya da mevcut yapıyı muhafaza etmek yetkisi veren bir üst hakkı kurulabileceği ve bu hakkın tapu siciline tescilinin zorunlu olduğu hükme bağlanmıştır. Bu kapsamda üst hakkı, taşınmaz üzerinde yapı yapma veya mevcut yapıyı muhafaza etme yetkisi veren sınırlı bir aynî hak niteliği taşımaktadır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde mahallî idarelerin yap-işlet-devret modelini yalnızca 3996 sayılı Kanun'un Ek 3'üncü maddesinde açıkça sayılan yatırım ve hizmet alanlarıyla sınırlı olarak uygulayabileceği, bu kapsam dışında kalan taşınmaz tasarruflarının ise niteliğine göre 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu çerçevesinde kiraya verme

veya Türk Medeni Kanunu hükümlerine göre üst hakkı tesisi gibi ilgili hukuki rejimler kapsamında yürütülmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede üst veya irtifak hakkı tesis edilmeden taşınmazların 10 yılın üzerinde sürelerle kiraya verildiği ve sözleşmelerin bu şekilde imzalandığı, fiili kullanım süresinin 25 ila 30 yıla kadar ulaştığı görülmüştür. Belediye tarafından "yap-işlet-devret" adı altında toplam 43 sözleşme yapıldığı; bu sözleşmelerden 17'sinde üst veya irtifak hakkı tesis edilmediği, üst hakkı tesis edildiği belirtilen 26 taşınmazdan yalnızca 4'ünün tapu kütüğüne tescil edildiği, 22 taşınmaz yönünden ise herhangi bir tescil işleminin bulunmadığı tespit edilmiştir.

Belediyeye ait taşınmazların 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre 10 yılı aşacak şekilde kiraya verildiği ayrıca bu taşınmazlar üzerinde kalıcı nitelikte yapı yapılmasına ve bu yapıların belirli süreyle yüklenici tarafından kullanılmasına imkân tanındığı anlaşılmıştır. Buna rağmen söz konusu işlemlerin Türk Medeni Kanunu hükümleri çerçevesinde üst hakkı tesis edilmek suretiyle kurulmadığı ve ilişkinin kira sözleşmesi kapsamında yürütüldüğü tespit edilmiştir.

Söz konusu işlemlerin yap işlet devret modelinin hukuki unsurlarını taşımadığı, her ne kadar idarece bu şekilde adlandırılmış olsa da 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu kapsamında yapım karşılığı uzun süreli kiralama niteliğinde olduğu değerlendirilmiştir. İhale şartnamelerinde yer verilen "yap işlet devret" ifadesinin hukuki bir model tanımlamaktan ziyade uygulama biçimini ifade ettiği anlaşılmaktadır. Sözleşmelerde yatırım sonrası uzun süreli kullanım ve süre sonunda bedelsiz devir hükümlerine yer verilmesi, ayrıca meclis kararları ile ihale dokümanlarında üst hakkı tesis edileceğinin düzenlenmiş olmasına rağmen buna dayanılarak fiilen üst hakkı tesisine ilişkin işlemlerin tamamlanmadığı ve tapu kütüğüne tescil yapılmadığı dikkate alındığında, Türk Medeni Kanunu uyarınca geçerli bir aynî hak kurulmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; bulguya konu işlemlerin yap-işlet-devret modeli kapsamında olmadığını, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 18'inci maddesinin (e) bendi uyarınca belediye meclisi kararına dayanan ve süresi 30 yılı geçmeyen sınırlı ayni hak tesisi niteliğinde olduğunu ifade etmiştir. Söz konusu işlemlerin ihale süreçlerinin 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre yürütüldüğü, tapu kütüğüne tescil işlemi henüz yapılmamış olan taşınmazlara ilişkin ayni hak tescillerinin ise ilgililerinin talebi halinde yerine getirileceği belirtilmiştir. Ancak Türk Medeni Kanunu'nun 826'ncı maddesi uyarınca, bir taşınmaz üzerinde üst hakkı

(sınırlı ayni hak) kurulabilmesi için tapu siciline tescil edilmesi zorunludur. Medeni Kanun'un emredici tescil hükmü yerine getirilmediği sürece, taraflar arasında geçerli bir ayni hak kurulmuş sayılamaz. Tapu tescilinin yapılması, idarenin cevabında belirtildiği gibi "ilgilisinin talebine" bırakılabilecek bir ihtiyari durum değil, işlemin kurucu hukuki unsurudur. Tescil işlemi tamamlanmayan 22 adet taşınmazdaki ilişki, ayni hak niteliği kazanamadığı için hukuken yalnızca bir "kira sözleşmesi" hükmündedir. 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 64'üncü maddesi ise kiralama sürelerini en fazla 10 yıl ile sınırlandırmış ve kiracıya taşınmaz üzerinde kalıcı yapı yapma yetkisi tanımamıştır. Dolayısıyla, tescili bulunmayan ve kullanım süresi 25-30 yıla varan bu sözleşmeler, hem 2886 sayılı Kanun'un süre sınırına hem de Medeni Kanun'un mülkiyet ve ayni hak rejimine açıkça aykırılık teşkil etmektedir

Kamu İdaresi tarafından mevzuatta "yapımlı kira" adı altında bir ihale türüne yer verilmemiş olması ve belediye taşınmazları üzerinde yapı yapılabilmesinin ancak usulüne uygun şekilde tesis edilmiş ve tapuya tescil edilmiş bir üst hakkı veya irtifak hakkı ile mümkün bulunması karşısında, taşınmaz üzerinde yapı yapılmasını ve uzun süreli kullanım hakkını içeren sözleşmelerin yalnızca kira sözleşmesi olarak sürdürülmesinin mümkün olmadığı anlaşılmaktadır. Bu nedenle sözleşmelerin tarafların gerçek iradesi ve fiilî kullanım durumu dikkate alınarak yeniden değerlendirilmesi gerekmektedir. Yapının kalıcı nitelik taşıdığı ve ekonomik bütünlük oluşturduğu hallerde, üst hakkı veya irtifak hakkı tesis edilmesi ve bu hakların tapuya tescil edilmesi suretiyle uygulamanın mevzuata uygun hâle getirilmesi; bu yönde işlem tesis edilmesinin mümkün olmadığı durumlarda ise, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nda öngörülen 10 yıllık kira süresi sınırını aşan fiilî kullanımların sona erdirilmesi veya sözleşmelerin mevzuata uygun şekilde yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.

BULGU 11: Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması

Kamu İdaresinin mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan bazı taşınmazların cins tashihlerinin yapılmadığı görülmüştür.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in 4'üncü maddesinde binalar, arazi ve arsalar ile yer altı ve yer üstü düzenlerinin mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtlarının farklılık göstermesi durumunda tapu kayıtlarının mevcut kullanım şekli göz önünde bulundurularak düzeltilmesi işlemi cins tashihi olarak tanımlanmıştır.

Aynı Yönetmelik'in "Cins Tashihlerinin Yapılması" başlıklı 10'uncu maddesinde kamu idarelerinin mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının uyumsuz olması durumunda taşınmazların mevcut kullanım durumuna göre kayıtlara alınacağı belirtilmiştir. Kayıtlara alındıktan sonra ilgili idarenin cins tashihi için gerekli işlemleri yapacağı öngörülmüştür. Tahsis edilen ve üzerinde irtifak hakkı tesis edilen taşınmazlar açısından cins tashihi yapma yükümlülüğünün kullanan idarenin veya gerçek/tüzel kişilerin durumu belirten yazısı üzerine taşınmazın maliki idareye ait olacağı cins tashihine ilişkin gerekli belgeler ile buna ilişkin mali yükümlülüklerin ise kullanıcılar tarafından karşılanacağı belirtilmektedir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine göre Kamu İdaresi tasarrufunda bulunan taşınmazların mevcut kullanımı ile tapu kayıtlarının birbirine uygun olması gerekmektedir. Farklılık olması durumunda ilgili idare tarafından mevcut kullanıma göre kayıtlara alınmalı ve cins tashihi için gerekli işlemler yapılmalıdır. Tahsis edilen ve üzerinde irtifak hakkı olan taşınmazlar için cins tashihi, kullanan idare veya gerçek/tüzel kişilerin yazısı üzerine taşınmaz maliki idare tarafından yapılmalı ve cins tashihine yönelik belgeler ile mali yükümlülükler kullananlar tarafından karşılanmalıdır.

Kamu İdaresi cevabında bulgu konusu hususa katıldığı ve taşınmazların kullanım şekilleri ile tapu kayıtlarının uyumlu hale getirilmesi amacıyla gerekli işlemlerin yapılacağı ifade edilmiştir.

Yapılan incelemelerde Kamu İdaresinin mülkiyetinde, kullanımında veya yönetiminde bulunan 96 adet taşınmazın mevcut kullanımı ile tapu kayıtlarının farklı olduğu tespit edilmiştir.

Kamu İdaresine ait taşınmazların kullanım şekilleri ile tapu bilgilerinin uyumlu hale getirilerek cins tashihlerinin yapılması gerekmektedir.

BULGU 12: Kafeterya ve Restoranların Mütemmimlerinin Emlak Vergisi Matrahına Dahil Edilmemesi

Kamu İdaresi sınırları içerisinde bulunan kafeterya ve restoranların mütemmimi niteliğinde bulunan ve otomatik kapatma sistemi ile üstleri kapatılan bahçelerinin bina vergisi matrahına dahil edilmediği, bu suretle de gelir kaybına sebebiyet verildiği görülmüştür.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun "Mevzu" başlıklı 1'inci maddesinde Türkiye sınırları içinde bulunan binaların bu Kanun hükümlerine göre bina vergisine tabi olacağı

hükmüne yer verilmiştir. Aynı Kanun'un "Bina Tabiri" başlıklı 2'nci maddesinde bina tabirinin, yapıldığı madde ne olursa olsun gerek karada gerek su üzerindeki sabit inşaatın hepsini kapsadığı ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nda belirtilen bina mütemmimlerinin bina ile birlikte nazara alınacağı hükme bağlanmıştır.

213 sayılı Kanun'un "Mütemmimat" başlıklı 305'inci maddesinde ise her nerede olursa olsun, ticaret ve sanata tahsis edilmiş olan ve bunlarla birlikte aynı işte kullanılan arazinin irat takdirinde binaya tabi olduğu ve kullanış tarzı itibariyle bina ile birlik teşkil eden avlu, bahçe ve sair arazinin binanın mütemmimi olarak kabul edilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Yukarıdaki hükümler birlikte değerlendirildiğinde kafeterya ve restoranların ticarete tahsis edilmiş olan ve otomatik kapatma sistemi kullanılmak suretiyle bina ile birlik teşkil eden bahçelerinin binanın mütemmimi olarak değerlendirilmesi ve bina vergisine tabi tutulması gerekmektedir.

Yapılan incelemede Kamu İdaresi tarafından restoran ve kafeteryaların otomatik kapatma sistemi kullanılarak kapatılan ve ticari kullanıma ihdas edilen bahçelerinin bina vergisi matrahına dahil edilmediği ve söz konusu binalardan olması gerekenden eksik tutarda emlak vergisi tahakkuk ettirildiği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında bulgu konusu hususu kabul ettiği ve bulguda yer verilen mevzuat hükümlerine göre işlem tesis edileceği ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından ilçe sınırları içerisinde yer alan kafe ve restoranların emlak vergisi matrahına bu yerlere ait mütemmimleri de dahil ederek tarhiyat işlemlerinin yapılması, gelir kaybının önlenmesi gerekmektedir.

BULGU 13: Gecekondu Fonu Gelirlerinin Amacı Dışında Kullanılması

Kamu İdaresinin gecekondu fonu kapsamındaki gelirlerinin mevzuatında belirlenen amaçlar için kullanılması gerekirken cari hesaplara aktarılarak muhtelif mal ve hizmet alımlarında, borç ödemelerinde kullanıldığı görülmüştür.

775 sayılı Gecekondu Kanunu'nun 12'nci maddesinde bu Kanun'daki hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla temin edilen gelirlerin ilgili belediyelerce açılacak özel hesaplarda toplanarak birer fon teşkil edileceği belirtilmiştir.

Aynı Kanun'un 13'üncü maddesinde de 12'nci madde gereğince teşkil edilen fonda toplanan paraların belediyelerce Toplu Konut İdaresi Başkanlığının izni alınmak şartıyla bu kanundaki amaçlarda kullanılmak üzere arsa sağlanmasında Toplu Konut İdaresi Başkanlığınca onanan plan ve projelere göre halk konutu, nüve konut veya geçici misafir konutu yapılmasında ıslah olunacak gecekondu bölgeleri ile yeniden tesis edilecek önleme bölgelerinin yol, meydan, kanalizasyon, su, elektrik ve benzerleri gibi kamu hizmet ve tesislerinin Toplu Konut İdaresi Başkanlığınca onanan projelerine göre yapılmasında veya onarılmasında kendi bütçe imkânlarıyla karşılanamayan fakat bu kanun gereğince yapılması gereken tespit, harita alımı, plan ve projelendirme hizmetlerinde kullanılacağı hüküm altına alınmıştır.

4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 5'inci maddesinde belediye ve mücavir alan sınırları içindeki Hazineye ait taşınmazların satış bedellerinin tahsil edilen kısmından öncelikle yerinde muhafaza edilemeyen yapıların tasfiyesinde kullanılmak şartıyla %10'u ilgili belediyelerin 20.7.1966 tarihli ve 775 sayılı Kanun hükümlerine göre oluşturulan fon hesabına aktarılacağı ve kalan kısmından ise ilgili belediyeye %30, varsa büyükşehir belediyesine %10 oranında pay verileceği düzenlenmiştir.

Söz konusu düzenleme uyarınca, belediye ve mücavir alan sınırları içindeki Hazine taşınmazlarının satış gelirlerinin dağıtımında; tahsil edilen bedelden öncelikle %10 oranında Gecekondu Fonu payı ayrılması, %30 oranındaki belediye payının (ve varsa %10 oranındaki büyükşehir belediyesi payının) ise bu fon payı ayrıldıktan sonra kalan tutar üzerinden hesaplanarak verilmesi esastır. Öte yandan, Hazineye ait taşınmazların satış bedellerinden aktarılan bu paylar Gecekondu Fonunun gelir kalemlerinden sadece biri olup, Fonun 775 sayılı Kanun'dan kaynaklanan başkaca gelir kalemleri de bulunmaktadır. Dolayısıyla, Fon hesabında toplanan tüm bu gelirlerin birbirine karıştırılmadan ve yalnızca mevzuatında belirtilen amaçlar doğrultusunda kullanılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede İdarenin 775 sayılı Kanun kapsamında elde edilen gelirlerin izlendiği bir adet banka hesabı bulunduğu, bu hesaptan diğer cari hesaplara 2025 yılı içerisinde toplam 31.602.589,43 TL aktarıldığı ve bu tutarın muhtelif mal ve hizmet alımları, borç ödemeleri için kullanıldığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında bulgu konusu hususu kabul ettiği ve bulguda yer verilen mevzuat hükümlerine göre işlem tesis edileceği ifade edilmiştir.

Kamu İdaresinin gecekondu fonu kapsamındaki gelirlerini ilgili mevzuatında belirtilen amaçlar doğrultusunda kullanması gerekmektedir.

BULGU 14: İş Yerlerine İlişkin Belediye Gelirleri Takibinde Eksikliklerin Bulunması

Kamu İdaresi sınırları içerisinde yer alan aktif işyerlerine ilişkin belediye gelirleri takibinde eksikliklerin bulunduğu görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 12'nci maddesinde belediye sınırları ile mücavir alanlar içinde yapılan her türlü ilan ve reklamın, ilan ve reklam vergisine tabi olduğu, 17'nci maddesinde bu Kanun'un 21'inci maddesinde belirtilen ve belediye sınırları ile mücavir alanlar içinde yer alan eğlence işletmelerinin faaliyetlerinin eğlence vergisine tabi olduğu, mükerrer 44'üncü maddesinde belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, işyeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların çevre temizlik vergisine tabi olduğu, 81'inci maddesinde ise belediye sınırları veya mücavir alanlar içinde bir işyerinin açılmasının işyeri açma izni harcına tabi olduğu ayrıca 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun 1'inci maddesinde Türkiye sınırları içinde bulunan binaların bina vergisine tabi olduğu hükme bağlanmıştır. Bu hükümler uyarınca belediyelerce işyerlerinin tespiti ve gelir unsurlarının izlenmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede Kamu İdaresi sınırları içerisindeki aktif işyerlerinin belirlenmesi amacıyla Bursa Vergi Dairesi Başkanlığı ile yapılan yazışma neticesinde temin edilen liste ile İdare kayıtları karşılaştırılmış, belediye sınırları içerisinde faaliyet gösteren işyerlerine ilişkin tahakkuk ve tahsil süreçlerinin tamamlanmadığı bazı işyerlerinin belediye kayıtlarında yer almadığı veya faal olmasına rağmen gelir unsurları yönünden izlenmediği görülmüştür. Kamu idaresi tarafından 6.346 adet iş yerine ait liste üzerinden yapılan toplam 250 işletme üzerinde yerinde denetim yapılmış, denetimler sonucunda 108 işletmenin faal olduğu tespit edilerek belediye kayıtlarına alınmış 142 işletmenin ise listede yer almasına rağmen fiilen faal olmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, belediye gelir kayıtlarının büyük ölçüde mükellef beyanlarına dayanması nedeniyle bazı iş yerlerinin kayıt dışı kalabildiğinin kabul edildiği, bu kapsamda veri karşılaştırma çalışmaları ile saha denetimlerinin sürdürüleceği, kayıt dışı olduğu tespit edilen iş yerlerinin kayıt altına alınarak gerekli tahakkuk işlemlerinin gerçekleştirileceği ve iş yeri envanterinin güncelleneceği ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından Belediye sınırları içerisinde faaliyet gösteren işyerlerine ilişkin belediye gelirlerinin tam ve doğru şekilde tahakkuk ettirilmesi ve tahsilinin sağlanabilmesi amacıyla, idare kayıtları ile vergi dairesi kayıtları arasında düzenli veri karşılaştırması yapılması, fiilî durumu yansıtan güncel bir işyeri envanteri oluşturulması, belediye kayıtlarında yer almayan veya gelir unsurları yönünden izlenmeyen işyerlerinin tespit edilerek gerekli tahakkuk işlemlerinin tesis edilmesi ve önceki yıllardan bu yana devam eden tespit çalışmalarının tüm işyerlerini kapsayacak şekilde sonuçlandırılması gerekmektedir.

BULGU 15: Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunması Katkı Payının İlgili İdarelere Zamanında Aktarılmaması

Kamu İdaresi tarafından tahakkuku gerçekleşen emlak vergisi üzerinden tahsil edilen katkı paylarının Bursa Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığına aktarılması hususunda gecikmeler yaşandığı görülmüştür.

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun "Taşınmaz Kültür Varlıklarının Onarımına Yardım Sağlanması ve Katkı Payı" başlıklı 12'nci maddesinde belediyelerin görev alanlarında kalan kültür varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi amacıyla mükellefe tahakkuk eden emlak vergisinin %10'u nispetinde katkı payının ilgili belediye tarafından emlak vergisi ile beraber tahakkuk ve tahsil edileceği hüküm altına alınmıştır.

Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Ait Katkı Payına Dair Yönetmelik'in "Katkı Payının Tarh, Tahakkuku ve Tahsili" başlıklı 5'inci maddesinin birinci fıkrasında, katkı payının emlak vergisiyle birlikte tarh, tahakkuk ve tahsil edileceği ve söz konusu payın emlak vergisinin %10'u oranında olacağı ifade edilmiştir. İlgili maddenin ikinci fıkrasında ise katkı payının tarh, tahakkuk ve tahsilinde 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerinin uygulanacağı hükmüne yer verilmiştir.

Mezkûr Yönetmelik'in "Katkı Payı Hesabı" başlıklı 6'ncı maddesinin birinci fıkrasında belediyeler tarafından katkı payı olarak tahsil edilen tutarların tahsil edildiği ayı takip eden ayın onuncu günü akşamına kadar il özel idarelerine veya yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıklarına beyan edilerek aynı süre içerisinde katkı payı hesabına aktarılması gerektiği, ikinci fıkrasında söz konusu payın süresi içerisinde aktarılmasından belediye başkanı ve hesap işleri müdürünün sorumlu olduğu ve dördüncü fıkrasında, tahsil edilen katkı payının süresi

içinde katkı payı hesabına aktarılmaması veya katkı payının başka amaçla kullanılması halinde sorumlular hakkında yasal işlem yapılacağı belirtilmiştir.

5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun'un "Kesinti Yapılması" başlıklı 7'nci maddesinin ikinci fıkrasında il özel idareleri ve belediyeler ile bu idarelere bağlı kuruluşların ve bunlara ait tüzel kişilerin, 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre takip edilen Devlete olan borçları, 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun kapsamında tanımlanan Hazine alacağı niteliğindeki borçları, İller Bankasına olan borçları ile sosyal güvenlik kuruluşlarına olan borçlarına ve 10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun geçici 3 üncü, 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun geçici 5 inci maddeleri kapsamında uzlaşma sağlanmış borçları ile bu maddeler kapsamındaki kuruluşlara olan ve 31/12/2006 tarihi itibarıyla tahakkuk etmiş ve uzlaşma sağlanmamış olan borçlarına karşılık, bu idareler adına her ay genel bütçe vergi gelirleri tahsilatı toplamı üzerinden ayrılacak tutardan, alacaklı idarelerin talebi üzerine, ilgisine göre Maliye Bakanlığı veya İller Bankası tarafından kesinti yapılarak alacaklı idarelere ödeneceği hüküm altına alınmıştır.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerine göre belediyeler tarafından emlak vergisine bağlı olarak ve verginin %10'u oranında tarh, tahakkuk ve tahsil işlemleri gerçekleştirilen katkı paylarının, ilgisine göre il özel idarelerine veya yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıklarına tahsil işleminin gerçekleştirildiği ayı müteakip ayın onuncu günü akşamına kadar belirtilen hesaba aktarılması gerektiği, zamanında ilgili hesaba aktarılmaması durumunda bu payların İller Bankası tarafından Belediyeye aktarılacak genel bütçe vergi gelirleri payından re'sen kesilerek tahsil edileceği ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede Kamu İdaresi tarafından tarh, tahakkuk ve tahsil işlemleri gerçekleştirilen katkı paylarının zamanında ilgili hesaba aktarılmaması nedeniyle 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun'un 7'nci maddesi uyarınca ilgili kamu alacağının tahsili amacıyla İller Bankası A.Ş. tarafından belediyenin genel bütçe vergi gelirleri payından re'sen kesinti yapılmaya başlandığı anlaşılmıştır. Bu minvalde İller Bankası tarafından 2025 yılı içerisinde 4.068.414,19 TL tutarında anapara kesintisi yapıldığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında bulgu konusu hususu kabul ettiği ve bulguda yer verilen mevzuat hükümlerine göre işlem tesis edileceği ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından gerekli işlemler yapılarak tahsil edilen katkı paylarının mevzuat hükümlerine uygun olarak zamanında ilgili idarenin hesabına aktarılması gerekmektedir.

BULGU 16: Kardeş Kente Nakdi Kaynak Aktarılması

Kamu İdaresi bütçesinden aralarında kardeş kent ilişkisi bulunan başka ilçe belediyelerine içme suyu deposu ve kafe yapım işinde kullanılmak üzere nakdi kaynak aktarımı yapıldığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin Görev ve Sorumlulukları" başlıklı 14'üncü maddesinde belediyelerin görev ve sorumlulukları arasında imar, su, temizlik ve katı atık, zabıta, kültür, sanat ve turizm gibi faaliyetler sayılmış olup bu kapsamda maddenin başına "Belediye, mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla" ifadesi eklenerek bu görev ve sorumlulukların yetki alanının yasal sınırları belirlenmiştir.

Kanun'un "Meclisin Görev ve Yetkileri" başlıklı 18'inci maddesinin (p) bendinde ise belediyelerin meclislerinden alacağı kararla yurt içinde veya yurt dışında kardeş kent ilişkileri kurabileceği, bu kapsamda kültür, sanat ve spor gibi alanlarda faaliyet ve projeler gerçekleştirebileceği, bu çerçevede de arsa, bina ve benzeri tesisleri meclis kararıyla yapma, yaptırma, kiralama veya tahsis edebileceği düzenlenmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere belediyeler, meclislerinden alacağı karara istinaden kardeş kent ilişkisi kurduğu idarelerle ekonomik ve sosyal faaliyetler gerçekleştirebilecek ve bu amaçla arsa, bina ve benzeri tesisleri yapma, yaptırma, kiralama veya tahsis etme gibi yükümlülüklerin altına girebileceklerdir. Buna karşın Kanun'un açık lafzında aralarında kardeş kent ilişkisi bulunan belediyeler arasında ortak hizmet projesine dayanmaksızın nakdi kaynak aktarımı yapılabileceğini öngören bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

Yapılan inceleme neticesinde Nilüfer Belediye Meclisinin almış olduğu kararlarla Bingöl Yayladere İlçe Belediyesi tarafından yürütülen "Yolgüden, Akçadamarlar ve Hasköy Mahallerine Yapılacak İçme Suyu Deposu Yapımı İşi"nin finansmanına katkıda bulunmak amacıyla İdare bütçesinden Yayladere İlçe Belediyesine 290.338,57 TL ve Rize Fındıklı İlçe Belediyesi tarafından yürütülen "Kitap Kafe İşi"nin finansmanına katkıda bulunmak amacıyla İdare bütçesinden Fındıklı İlçe Belediyesine 175.000,00 TL tutarlarında nakdi kaynak aktarıldığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında bulgu konusu hususa katıldığı ve gerekli işlemlerin mevzuat hükümleri doğrultusunda gerçekleştirileceği ifade edilmiştir.

Kamu İdaresinin kardeş kent ilişkisi kurduğu mahalli idarelere nakdi kaynak aktarımında bulunmaması gerekmektedir.

BULGU 17: Büyük Ova ve Tarım Alanı Sınırları İçerisindeki Ruhsatsız Yapılarla İlgili Gerekli Sürecin İşletilmemesi

Kamu İdaresi yetkisi dahilinde olup büyük ova ve tarım alanı sınırları içinde ruhsatsız yapıların olduğu ve bu yapılara ilişkin olarak gerekli sürecin idare tarafından işletilmediği görülmüştür.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun "Ruhsatsız veya Ruhsat ve Eklerine Aykırı Olarak Başlanan Yapılar" başlıklı 32'nci maddesinde ruhsat alınmadan yapıya başlandığı veya ruhsat ve eklerine veya ruhsat alınmadan yapılabilecek yapılarda projelerine ve ilgili mevzuatına aykırı yapı yapıldığının ilgili idarece tespiti üzerine yapının mühürlenerek inşaatın derhal durdurulacağı, durdurma, yapı tatil zaptının yapı yerine asılmasıyla yapı sahibine tebliğ edilmiş sayılacağı, tebligatın bir nüshasının muhtara bırakılacağı, bir nüshasının da Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğüne gönderileceği, bu tarihten itibaren en çok bir ay içinde yapı sahibinin, yapısını ruhsata uygun hale getirerek veya ruhsat alarak mührün kaldırılmasını isteyeceği, aykırılığın giderilmiş olduğu veya ruhsat alındığı ve yapının bu ruhsata uygunluğu, inceleme sonunda anlaşılırsa, mührün kaldırılarak inşaatın devamına izin verileceği, aksi durumda ruhsatın iptal edileceği, ruhsata aykırı veya ruhsatsız yapılan binaların, belediye encümeni kararını müteakip belediye tarafından yıktırılacağı ve masrafının yapı sahibinden tahsil edileceği, yapı tatil tutanağının düzenlendiği tarihten itibaren bir ay içinde yapı sahibi tarafından yapının ruhsata uygun hale getirilmediğinin veya ruhsat alınmadığının ilgili idaresince tespit edilmesine rağmen iki ay içinde hakkında yıkım kararı alınmayan yapılar ile hakkında yıkım kararı alınmış olmasına rağmen altı ay içinde ilgili idaresince yıkılmayan yapıların, yıkım maliyetleri döner sermaye işletmesi gelirlerinden karşılanmak üzere Bakanlıkça yıkılabileceği veya yıktırılabileceği, bu durumda yıkım maliyetlerinin %100 fazlası ile ilgili idareden tahsil edileceği, ilgili idarenin ödememesi durumunda 5779 sayılı Kanun gereğince aktarılan paylarından kesilerek tahsil olunacağı hüküm altına alınmıştır.

5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nun "Tarımsal Potansiyeli Yüksek Tarım Alanlıların Belirlenmesi ve Korunması" başlıklı 14'üncü maddesinde tarımsal

üretim potansiyeli yüksek, erozyon, kirlenme, amaç dışı veya yanlış kullanımlar gibi çeşitli nedenlerle toprak kaybı ve arazi bozulmalarının hızlı geliştiği ovaların kurul veya kurulların görüşü alınarak Cumhurbaşkanı Kararı (Bakanlar Kurulu) ile büyük ova koruma alanı olarak belirleneceği belirtilerek bununla ilgili düzenleme yer almıştır.

"Tarım Arazilerinin Amacı Dışında Kullanılmasına ve Toprak Koruma Projelerine Uyulmamasına İlişkin Cezalar ve Yükümlülükler" başlıklı 21'inci maddesinde tarımsal amaçlı yapılara ve tarım dışı arazi kullanımına izinsiz başlanılması, alınan izne uygun kullanılmaması veya hazırlanan toprak koruma projelerine uyulmaması halinde, maddede belirtilen işlemler gerçekleştirileceği ve yaptırımlar uygulanacağı belirtilmiştir. Madde incelendiğinde, idari para cezasının uygulanmasının (Büyük ova koruma alanlarında cezaların iki kat olarak uygulanacağı) yanı sıra arazi kullanımı için izinsiz işe başlanılması ya da alınan izne uygun kullanılmaması halinde, izinsiz bütün yapıların yıkılması ve araziyi tarımsal üretime uygun hale getirilmesi için iki ay süre verileceği, verilen süre içinde izinsiz yapıların yıkılmadığı ve arazinin tarımsal üretime uygun hale getirilmediğinin Bakanlık birimlerince tespit edilmesi durumunda; valilikçe faaliyetin durdurulacağı ve belirtilen idarî para cezasının üç katı olarak uygulanacağı, izinsiz bütün yapıların masraflarının Bakanlıkça karşılanmak kaydıyla, bir ay içinde belediyeler veya il özel idarelerince yıkılacağı ve taşınmazların tarımsal üretime uygun hale getirileceği, arazinin tarımsal üretime uygun hale getirilmesi için yıkım ve temizleme masraflarının sorumlulardan Bakanlıkça genel hükümlere göre tahsil edileceği, yıkım kararı alınmış olmasına rağmen bir ay içinde belediye veya il özel idarelerince yıkılmayan yapıların, yıkım masrafları Bakanlıkça karşılanmak üzere Bakanlıkça yıkılabileceği veya yıktırılabileceği, yıkım masraflarının %100 fazlası ile ilgili belediye veya il özel idaresinden tahsil edileceği hükmü yer almaktadır.

3194 sayılı Kanun'un "İdari Müeyyideler" başlıklı 42'nci maddesinin birinci fıkrasında maddede belirtilen ve imar mevzuatına aykırılık teşkil eden fiil ve hallerin tespit edildiği tarihten itibaren on iş günü içinde ilgili idare encümenince sorumlular hakkında, üstlenilen her bir sorumluluk için ayrı ayrı olarak bu maddede belirtilen idari müeyyidelerin (idari para cezalarının) uygulanacağı ifade edildikten sonra ikinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinde idari para cezası hesabında esas alınacak ölçütler belirlenmiştir. 26.03.2020 tarihli ve 31080 mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 39'uncu maddesiyle 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 42'nci maddesinin ikinci fıkrasına (ç) bendi ilave bir ceza olarak eklenmiştir.

Yapılan incelemede Nilüfer Belediyesi sınırları içerisinde büyük ova koruma alanı ve tarım alanlarında 2025 yılı içerisinde Belediyenin görevlendirilmesiyle Zabıta Müdürlüğü tarafından yapılan çalışmada, 1707 adet tarım arazisinin tarım dışı alanda kullanıldığı görülmüştür. Tarım dışı kullanılan arazilerin üzerinde bazılarında hiçbir yapının olmadığı, üzerinde yapı olanların, 875 adetinde daha önce yapı tatil tutanağı düzenlendiği, 152 adetinde yapı kayıt belgesi olduğu, 468 adetinde ise yapı kayıt belgesi ve yapı tatil tutanağının bulunmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında bulgu konusu hususa katıldığı ve cezai işlemlerin hızlandırılması ve iyileştirilmesi adına çalışmaların yapılacağı belirtilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından büyük ova ve tarım alanı sınırları içinde ruhsatsız yapılara ilişkin mevzuatta belirtilen idari para cezalarının uygulanması ve mevzuat hükümlerine uygunluğun sağlanması için gerekli diğer işlemlerin yürütülmesi gerekmektedir.

BULGU 18: Sosyal Denge Tazminatı Sözleşmesinde; Sözleşme Konusu Olmaması Gereken Konularda Düzenlemeler Yapılması

Kamu İdaresi tarafından sosyal denge tazminatı ödenmesine ilişkin imzalanan sözleşmede toplu sözleşmenin konusu olmayan ve 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu’na aykırılık oluşturan hükümlere yer verildiği görülmüştür.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 128'inci maddesinde, devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerin memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görüleceği, memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işlerinin kanunla düzenleneceği, ancak malî ve sosyal haklara ilişkin toplu sözleşme hükümlerinin saklı olduğu ifade edilmiştir.

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'nun 32'nci maddesinde sosyal denge tazminatının ödenmesine belediyelerde, belediye başkanının teklifi üzerine belediye meclisince karar verilmesi halinde, sözleşme döneminde verilecek sosyal denge tazminatı tutarını belirlemek üzere ilgili mahalli idarede en çok üyeye sahip sendikanın genel başkanı veya sendika yönetim kurulu tarafından yetkilendirilecek bir temsilcisi ile belediye başkanı arasında Toplu Sözleşme sürecinin tamamlanmasını izleyen üç ay içerisinde sözleşme yapılabileceği hüküm altına alınmıştır.

Sosyal denge tazminatı tavanı konusunda atıfta bulunulan 375 sayılı KHK'nin Ek 15'inci maddesinde, sosyal denge tazminatı olarak ödenebilecek aylık tutarın, 4688 sayılı Kanun'a göre yapılan Toplu Sözleşmede belirlenen tavan tutarı geçmemek üzere belediye ve ilgili belediyede en çok üyeye sahip kamu görevlileri sendikası arasında yapılabilecek sözleşmeyle belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

4688 sayılı Kanun uyarınca imzalanan 2024 ve 2025 Yıllarını Kapsayan 7. Dönem Toplu Sözleşme'nin "Genel Hükümler" başlıklı birinci kısmının 1'inci maddesinin ikinci fıkrasında, bu kararda düzenlenmeyen mali ve sosyal haklar hakkında ilgili mevzuat hükümlerinin uygulanmasına devam edileceği ifade edilmiş olup, Toplu Sözleşme'nin Yerel Yönetim Hizmet Koluna İlişkin Toplu Sözleşme bölümünün "Sosyal Denge Tazminatı" başlıklı 1'inci maddesinin birinci fıkrasında ise sözleşmelerde tavan tutarı aşmamak kaydıyla ödenebilecek tazminatın aylık tutarının, görev yapılan birim ve iş hacmi, görevin önem ve güçlüğü, görev yerinin özelliği, çalışma süresi, kadro veya görev unvanı ile derecesi gibi kriterlere göre farklı olarak belirlenebileceği ifade edilmiştir.

Mevzuat hükümleri uyarınca sosyal denge sözleşmelerinde aylık tavan tutarı geçmemek üzere belirlenebilecek iyileştirme zammına ilave olarak farklı ödemelere ve hususlara yer verilmemesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede İdare ile TÜM BEL SEN arasında imzalanan ve 01.04.2024-31.12.2025 tarihleri arasında geçerli olan sosyal denge tazminatı konulu Toplu İş Sözleşmesi'nin 14'üncü maddesinde kreş hizmetlerinden yararlanma; 15'inci maddesinde sosyal tesislerden ve çalışmalardan indirimli yararlanma; 26'ncı maddesinde ise yemek yardımı, yılbaşı ikramiyesi, bayram ikramiyesi gibi adlar altında sosyal denge sözleşmesine konusu dışında hükümler konulduğu tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında bulgu konusunu kabul ettiğini ve bulguda yer verilen mevzuat hükümlerine göre işlem tesis edileceği belirtilmiştir.

Kamu İdaresi ile yetkili sendika arasında imzalanacak sosyal denge tazminatı ödenmesine ilişkin sözleşmelere konusu dışında hüküm konulmaması gerekmektedir.

BULGU 19: Kreşlerin İşletilmesine Yönelik Faaliyetlere İlişkin Vergisel Yükümlülüklerin Yerine Getirilmemesi

Kamu İdaresi bünyesinde işletilen dört adet kreşin faaliyetleri nedeniyle kurumlar vergisi ile katma değer vergisi mükellefiyetlerinin tesisine ilişkin bildirimde bulunulmadığı görülmüştür.

a) Kreşlerin İşletilmesine Yönelik Faaliyetler Nedeniyle Kurumlar Vergisi Mükellefiyeti Tesis Ettirilmemesi

Kamu İdaresi tarafından dört adet kreşin işletilmesine yönelik faaliyetleri nedeniyle kurumlar vergisi mükellefiyeti tesis ettirilmediği görülmüştür.

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 1'inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde, iktisadi kamu kuruluşları vergi mükellefiyeti kapsamına alınmış olup aynı Kanun'un 2'nci maddesinin üçüncü fıkrasında da Devlete, il özel idarelerine, belediyelere, diğer kamu idarelerine ve kuruluşlarına ait veya bağlı olup faaliyetleri devamlı bulunan ve birinci ve ikinci fıkralar dışında kalan ticari, sınai ve zirai işletmelerin iktisadi kamu kuruluşu olduğu; altıncı fıkrasında ise iktisadi kamu kuruluşları ile dernek veya vakıflara ait iktisadi işletmelerin kazanç amacı gütmemeleri, faaliyetlerinin kanunla verilmiş görevler arasında bulunması, tüzel kişiliklerinin olmaması, bağımsız muhasebelerinin ve kendilerine ayrılmış sermayelerinin veya iş yerlerinin bulunmamasının mükellefiyetlerini etkilemeyeceği, mal veya hizmet bedelinin sadece maliyeti karşılayacak kadar olması, kâr edilmemesi veya kârın kuruluş amaçlarına tahsis edilmesinin bunların iktisadi niteliğini değiştirmeyeceği belirtilmiştir.

Anılan Kanun'un uygulanmasına ilişkin açıklamaları içeren 1 seri no.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği'nin (2.3.1.) bölümünde bir iktisadi kamu kuruluşunun varlığından söz edilebilmesi için kuruluşun; kamu idareleri veya kamu kuruluşlarına ait veya bağlı olması, sermaye şirketi veya kooperatif şeklinde kurulmamış olması, ticari, sınai veya zirai alanda devamlı olarak faaliyette bulunmasının gerekli olduğu ve iktisadi kamu kuruluşlarının ticari, sınai veya zirai bir işletme oluşturup oluşturmadığı hususunda ise Tebliğ'in (2.4.) bölümünde yapılan açıklamaların dikkate alınmasının gerektiği belirtilmiştir.

Söz konusu Tebliğ'in (2.4.) bölümünde iktisadi işletmelerin belirgin özelliklerinin bağlılık, devamlılık ve faaliyetin ticari, sınai veya zirai bir mahiyet arz etmesi olduğu, diğer bir anlatımla iktisadi işletmenin unsurlarının ticari faaliyetin de temel özelliklerinden olan, bir organizasyona bağlı olarak piyasa ekonomisi içerisinde bedel karşılığı mal alım-satımı, imalatı

veya hizmet ifaları gibi faaliyetler olduğu, Kanun'un bu gibi hâlleri tek tek saymak yerine, dernek veya vakıf tarafından piyasa ekonomisi içerisinde icra edilen tüm iktisadi faaliyetleri kapsamına aldığı, satılan mal veya hizmete ait bedelin sadece maliyeti karşılayacak kadar olmasının, kâr edilmemesinin, kârın kuruluş amaçlarına tahsis edilmesinin bunların iktisadi işletme olma vasfını değiştirmeyeceği açıklanmıştır.

Diğer yandan Kurumlar Vergisi Genel Tebliği'nin "Kreş ve Konukevleri" başlıklı 4.5.1'inci maddesinde genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ait kreşlerin, sadece kamu görevlilerine hizmet etmek amacıyla kurulması, kârlılık amacı gütmemesi ve üçüncü kişilere kiralanmaması koşuluyla kurumlar vergisi muafiyetinden yararlanabileceği düzenlenmiştir.

Yukarıda verilen mevzuat hükümleri uyarınca belediyelerin kendisi kurumlar vergisi mükellefi olmasa da belediyelere bağlı devamlı olarak ticari, zirai ve sınai olarak faaliyette bulunan işletmelerin tüzel kişiliği olmasa bile bu işletmelere kurumlar vergisi mükellefiyetinin tesis edilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Yapılan incelemede 2025 yılında dört adet kreşe toplam 392 kayıt yapılmış; bu kayıtların 133'ü kamu personeli kişilerin çocuklarına, 259'u kamu personeli olmayan kişilerin çocukları adına gerçekleştirilmiş ancak işletilen kreşler için kurumlar vergisi mükellefiyetinin tesis edilmediği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu esaslarına uygun olarak; "Bütçe İçi İşletme" kurulması ve işletilmesi planlanmakta olup, bu doğrultuda kurumlar vergisi beyanının verilmesi sağlanacağı ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi bünyesinde bulunan ve kamu personeli çocukları ile birlikte diğer kişilere de hizmet veren kreşler için kurumlar vergisi mükellefiyetinin tesis edilmesi gerekmektedir.

b) Kreşlerin İşletilmesine Yönelik Faaliyetler Nedeniyle Katma Değer Vergisi Mükellefiyeti Tesis Ettirilmemesi

Kamu İdaresi bünyesinde işletilen dört adet kreşin faaliyetleri nedeniyle katma değer vergisi mükellefiyeti tesis ettirilmediği görülmüştür.

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun "Verginin Konusunu Teşkil Eden İşlemler" başlıklı 1'inci maddesinin üçüncü fıkrasının (g) bendinde genel ve katma bütçeli idarelere, il özel idarelerine, belediyeler ve köyler ile bunların teşkil ettikleri birliklere, üniversitelere, dernek ve vakıflara, her türlü mesleki kuruluşlara ait veya tabi olan veyahut

bunlar tarafından kurulan veya işletilen müesseseler ile döner sermayeli kuruluşların veya bunlara ait veya tabi diğer müesseselerin Türkiye'de yapılan ticari, sınai, zirai ve mesleki nitelikteki teslim ve hizmetlerin katma değer vergisine tabi olduğu hüküm altına alınmıştır. Aynı Kanun'un "Mükellef" başlıklı 8'inci maddesinde mal teslimi ve hizmet ifası hâllerinde bu işleri yapanların katma değer vergisinin mükellefi olduğu belirtilmiştir.

Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliğinde 2.3. "Kamu Kuruluşlarınca Personele Sağlanan Hizmetler" başlığı altında ise 3065 sayılı Kanunun (1/3-g) maddesinde sayılan kurum ve kuruluşların ticari, sınaî, zirai ve mesleki nitelikteki teslim ve hizmetleri KDV'ye tabidir. Ancak askeri kışlalardaki kantinler ile kamu kurumlarına ait misafirhane, kreş, yemekhane, eğitim ve dinlenme tesislerinin işletilmesi veya yönetilmesi suretiyle yürütülen faaliyetler kâr amacı taşımamaları nedeniyle ticari faaliyet kapsamına girmediğinden, münhasıran ilgili kurum ve kuruluş mensuplarına hitap etmeleri şartıyla vergiye tabi tutulmaz.

Buna göre sosyal tesis içerisinde bulunan kreşlerin işletilmesi suretiyle yürütülen faaliyetler, kâr amacı taşımamaları ve münhasıran ilgili kurum ve kuruluş mensuplarına hitap etmeleri şartıyla katma değer vergisine tabi tutulmayacak, bunların dışındaki kişilere hizmet verilmesi halinde, genel hükümler çerçevesinde KDV' ye tabi olacaktır.

Yapılan incelemede 2025 yılında dört adet kreşe toplam 392 kayıt yapılmış; bu kayıtların 133'ü kamu personeli kişilerin çocuklarına, 259'u kamu personeli olmayan kişilerin çocukları adına gerçekleştirildiği saptanmıştır. Söz konusu kreş hizmetlerinin hem kurum personeline hem de sivil vatandaşlara ücret mukabilinde sunulmasına rağmen katma değer vergisi mükellefiyetinin tesis edilmediği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında Meclis kararınca alınan ücrete katma değer vergisi eklenmiş olması sebebiyle 2026 yılı Eylül ayından itibaren yapılacak tüm tahakkuk ve tahsillerde katma değer vergisi alınmaya başlanacağı ve beyan edileceği belirtilmiştir.

Kamu İdaresi bünyesinde bulunan ve kamu personeli çocukları ile birlikte diğer kişilere de hizmet veren kreşler için katma değer vergisi mükellefiyetinin tesis edilmesi gerekmektedir.

BULGU 20: İstisna Kapsamında Olmayan Alımların İhale Yapılmaksızın Gerçekleştirilmesi

Kamu İdaresi tarafından sebze fidesi alımı, ağaç ve çalı alımı, erzak paketi alımı ile gıda malzemesi alımlarının 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda belirlenen istisna şartları oluşmadığı halde ihale yapılmadan gerçekleştirildiği görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 3'üncü maddesinin (a) bendinde, Kanun kapsamında bulunan kuruluşların yasal düzenlemeler gereği işlemek, değerlendirmek, iyileştirmek veya satmak üzere doğrudan üreticilerden veya ortaklarından yapacakları tarım ürünü alımlarının istisna kapsamında olduğu hüküm altına alınmıştır. Anılan istisna hükmünün uygulanabilmesi için alımı yapan idarenin kuruluş amacı veya mevzuatı gereği söz konusu ürünleri işlemek, değerlendirmek, iyileştirmek veya satmak üzere görevli olması ve alımların doğrudan üreticilerden veya ortaklarından gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 7'nci maddesinde büyükşehir ve ilçe belediyelerinin tarım ve hayvancılığı desteklemek amacıyla her türlü faaliyet ve hizmette bulunabilecekleri hüküm altına alınmıştır. Ancak anılan düzenleme belediyelere tarımı destekleme yönünde genel bir görev ve yetki vermekte olup belediyelerin kuruluş amacının tarım ürünlerini işlemek, değerlendirmek, iyileştirmek veya satmak olduğu anlamına gelmemektedir. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 3'üncü maddesinin (a) bendinde düzenlenen istisnanın uygulanabilmesi için alımı yapan idarenin mevzuatı gereği söz konusu ürünleri işlemek veya satmak üzere kurulmuş olması gerekmekte olup belediyeler bu nitelikte kuruluşlar değildir. Bu nedenle söz konusu alımların anılan istisna kapsamında değerlendirilmesi mümkün değildir.

Mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde belediyelerin 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 3'üncü maddesinin (a) bendinde düzenlenen istisna kapsamında alım yapabilmesi için kuruluş amacının bu yönde olması veya yasal olarak söz konusu ürünleri işlemek, değerlendirmek, iyileştirmek ya da satmak üzere kurulmuş olması gerekmektedir. Bu şartları taşımayan belediyeler tarafından yapılan sebze fidesi, ağaç ve çalı, erzak paketi ile gıda malzemesi alımlarının, Kanun'un genel hükümlerine uygun şekilde ve rekabetçi şartlar altında ihale edilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede Kamu İdaresi tarafından sebze fidesi alımı, ağaç ve çalı alımı, erzak paketi alımı ile gıda malzemesi alımlarının 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 3'üncü

maddesinin (a) bendi kapsamında değerlendirilerek gerçekleştirildiği, bu kapsamda alımların tarımsal kalkınma kooperatifleri ve benzeri üretici kuruluşlardan temin edildiği tespit edilmiştir. Alımların doğrudan üretici veya ortaklarından yapılmış olması, belediyelerin anılan istisna hükmünden yararlanabileceği anlamına gelmemektedir. Bu durum alımların mevzuata uygun şekilde ihale edilmemesi nedeniyle rekabet ortamının sağlanamamasına ve kamu kaynaklarının etkin kullanımının sınırlı kalmasına yol açmıştır.

Kamu İdaresi cevabında 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 3'üncü maddesinin (a) bendinde yer alan istisna hükmünün belediyeleri de kapsadığını, park ve yeşil alanlara dikilmek üzere kooperatiflerden yapılan fidan ve fide alımları ile muhtaç vatandaşlara dağıtılmak üzere yapılan gıda alımlarının madde metnindeki "değerlendirmek" tanımı kapsamında olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca yürürlükteki mevzuatta söz konusu alımların hangi türleri kapsadığına dair kısıtlayıcı bir düzenleyici işlem bulunmadığını ileri sürmekle birlikte; bulguda belirtilen hususlar doğrultusunda bundan sonraki süreçlerde gerekli hassasiyetin gösterileceğini ve benzer durumların tekrar etmemesi adına yasal düzenlemelere uyulmaya devam edileceğini belirtmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "İstisnalar" başlıklı 3'üncü maddesinin (a) bendinde bahsedilen "kuruluş amacı veya mevzuatı gereği işlemek, değerlendirmek, iyileştirmek veya satmak" şartı, doğrudan alımı yapan idarenin asli yasal fonksiyonuna yönelik bir kurumsal nitelik şartıdır. "değerlendirmek" ifadesi, ham olarak alınan tarımsal bir ürünün idare bünyesinde sınai veya ticari bir işleme tabi tutularak katma değerli bir ürüne dönüştürülmesini ya da iktisadi olarak ekonomiye kazandırılmasını ifade eder. Bir belediyenin peyzaj alanına fidan dikmesi veya gıda paketini yardım olarak dağıtması, maddede murat edilen iktisadi ve sınai anlamda bir "değerlendirme" faaliyeti değil; belediyelerin asli görevleri arasında yer alan genel birer kamu hizmeti ve tüketim harcamasıdır. Dolayısıyla 3'üncü maddenin (a) bendi kapsamının, kuruluş amacı veya mevzuatı gereği; Et ve Süt Kurumu, Toprak Mahsulleri Ofisi, Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü, Türkiye Şeker Fabrikaları, Orman Genel Müdürlüğü vb. kuruluşların doğrudan üreticilerden veya ortaklarından yapacakları alımları kapsadığı barizdir. Belediyelerin 4734 sayılı Kanun'un 3/a maddesi kapsamında doğrudan ihalesiz alım yapma yetkisi bulunmamaktadır.

Kamu İdaresi tarafından yapılacak peyzaj ve gıda malzemesi alımlarının 4734 sayılı Kanun'un "İstisnalar" başlıklı 3'üncü maddesinin (a) bendi kapsamında

değerlendirilemeyeceği, söz konusu alımların Kanuna uygun olarak ihale yoluyla yapılması gerekmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

https://www.sayistay.gov.tr

8. EKLER

EK 1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	**Yıl**	**İdare Tarafından Yapılan İşlem**	**Açıklama**
Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunması İçin Tahsil Edilen Katkı Paylarının İlgili İdareye Zamanında Gönderilmemesi	2024	Yerine Getirilmedi	2024 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda yer alan bulgunun aynı şekilde devam ettiği görülmüştür. Söz konusu husus 2025 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda bulgu konusu edilmiştir.
Kardeş Kente Nakdi Kaynak Aktarılması	2024	Yerine Getirilmedi	2024 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda yer alan bulgunun aynı şekilde devam ettiği görülmüştür. Söz konusu husus 2025 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda bulgu konusu edilmiştir.
All Risk Sigorta Poliçelerine İlişkin Uygulamaların Hatalı Yapılması	2024	Yerine Getirilmedi	2024 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda yer alan bulgunun aynı şekilde devam ettiği görülmüştür. Söz konusu husus 2025 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda bulgu konusu edilmiştir.
İhalelerde Yaklaşık Maliyetin Gerçeğe Uygun Şekilde Hazırlanmaması	2024	Yerine Getirilmedi	2024 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda yer alan bulgunun aynı şekilde devam ettiği görülmüştür. Söz konusu husus 2025 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda bulgu konusu edilmiştir.
İstisna Kapsamında Olmayan Alımların İhale Yapılmaksızın Gerçekleştirilmesi	2024	Yerine Getirilmedi	2024 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda yer alan bulgunun aynı şekilde devam ettiği görülmüştür. Söz konusu husus 2025 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda bulgu konusu edilmiştir.
Sosyal Denge Sözleşmesine Konusu Dışında Hükümler Konulması	2024	Yerine Getirilmedi	2024 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda yer alan bulgunun aynı şekilde devam ettiği görülmüştür. Söz konusu husus 2025 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda bulgu konusu edilmiştir.
Amortisman Ayırma İşlemlerinin Hatalı Yapılması	2024	Kısmen Yerine Getirildi	2024 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda yer alan bulgu kısmen düzeltilse de hatanın devam ettiği görülmüştür. Söz konusu husus 2025 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda bulgu konusu edilmiştir.
Kira Sözleşme Sürelerinin İhale Yapılmaksızın Uzatılması	2024	Yerine Getirilmedi	2024 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda yer alan bulgunun aynı şekilde devam ettiği görülmüştür. Söz konusu husus 2025 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda bulgu konusu edilmiştir.
İşçilerin Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması	2024	Yerine Getirilmedi	2024 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda yer alan bulgunun aynı şekilde devam ettiği görülmüştür. Söz konusu husus 2025 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda bulgu konusu edilmiştir.
Alışveriş Merkezlerindeki İş Yerlerinden İlan ve Reklam Vergisi Alınmaması	2024	Yerine Getirilmedi	2024 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda yer alan bulgunun aynı şekilde devam ettiği görülmüştür. Söz konusu husus 2025 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda bulgu konusu edilmiştir.
İdarenin Tasarrufunda Olan Tesislerin İşletme	2024	Yerine Getirilmedi	2024 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda yer alan bulgunun aynı şekilde devam ettiği görülmüştür.

Haklarının Ayni Sermaye Olarak Belediye Şirketine Devredilmesi			Söz konusu husus 2025 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda bulgu konusu edilmiştir.
Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması	2024	Yerine Getirilmedi	2024 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda yer alan bulgunun aynı şekilde devam ettiği görülmüştür. Söz konusu husus 2025 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda bulgu konusu edilmiştir.
Taşınmazların Tahsis İşlemlerine İlişkin Hatalı Uygulamalar Bulunması	2024	Yerine Getirilmedi	2024 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda yer alan bulgunun aynı şekilde devam ettiği görülmüştür. Söz konusu husus 2025 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda bulgu konusu edilmiştir.
Kafeterya ve Restoranların Mütemmimlerinin Emlak Vergisi Matrahına Dahil Edilmemesi	2024	Yerine Getirilmedi	2024 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda yer alan bulgunun aynı şekilde devam ettiği görülmüştür. Söz konusu husus 2025 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda bulgu konusu edilmiştir.
Gecekondu Fonu Gelirlerinin Amacı Dışında Kullanılması	2024	Yerine Getirilmedi	2024 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda yer alan bulgunun aynı şekilde devam ettiği görülmüştür. Söz konusu husus 2025 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda bulgu konusu edilmiştir.
İş Yerlerine İlişkin Belediye Gelirleri Takibinde Eksikliklerin Bulunması	2024	Yerine Getirilmedi	2024 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda yer alan bulgunun aynı şekilde devam ettiği görülmüştür. Söz konusu husus 2025 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda bulgu konusu edilmiştir.